

MAGYAR SÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy hóra kor. 1.—	Vidékre: Egy hóra kor. 1.20
Negyedévre... 3.—	Negyedévre... 3.60
Félévre... 6.—	Félévre... 7.—
Egész évre... 12.—	Egész évre... 14.—
Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)	

Főszerkesztő:

Dr. GYÖRFFY GYULA.

Felelős szerkesztő:

BENEDEK ELEK.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. sz.

Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.

Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A tekintély.

Budapest, ápr. 12.

Az ország törvényhozó házában most az iskolákról és a templomokról beszélnek. Versenyre keltek a képviselők s a szebbnél szebb beszédek tanuskodnak arról, hogy az ország kulturája a nemzet szívéét áthatotta. A miniszter maga áll a követelők s a bírálók között első helyen. Hagyományos szokás már, hogy e tárca tárgyalása nem pártkérdés; hogy minden képviselő szíve szerint beszélhet. És beszél is.

Liberalizmus, altruizmus, realizmus harcra kelnek egymással, vallásérkölcös nevelést emleget a miniszter, keresztény nevelést sürget a néppárt. És mi tündönk, hogy e kettő között vajjon mi a különbség?

Pedig különbségnek lenni kell, mert különben gróf Zichy János nem mondta volna ezt:

«Az iskolás gyermek nem hallgat a tanító intésére, mert nem tekintély neki; a népben a főlebbvalói és a törvények iránt évről-évre fogy a tisztelet, mert nincsen meggyőződve arról, hogy a tekintély vallásérkölcsi alapon áll, az engedelmesség a kaszárnyában is ma már nem foly természetes érzésből, melyet a tekintély diktál, hanem kényszerhelyzetből, melyet a félelem avat föl tényezővé.»

És ezt mi is így látjuk, így hisszük, így valljuk, csak hogy a bajok okait nem ott látjuk, ahol a szónok keresi, hanem egyebütt. És megmondjuk azt is, hogy hol. A tanító intésére nem hallgat a gyermek, mert előtte ez nem tekintély. Miért nem az? Azért, mert a szülő előtt sem az, azért, mert a hatóság előtt sem az.

A tanítót ma iskolaszék, pap, tanfelügyelő nyíltan rendszabályozza; ujságok nyilvánosan bírálják tetteit s akárhányszor nyilvánosan oktatják kötelességeikre, amit a gyermekek is olvashatnak. Vajjon ezzel emeltük-e a tekintélyt?

Törvénybe iktatták, hogy a tanítót az iskolaszék ellenőrizze s ha hanyagságot tapasztal, utasítsa rendre. Akárhányszor ott az iskolateremben folynak le azok a neves jelenetek, amelyek tönkre teszik a tanító nyugalmát, megölik a tekintélyt. És említsük-e azt a nagy veszedelmét, amit rejteget a tanító termény-fizetése? A szegény gazdaember verejtékes kenyeréből mikor a szebb és a jobb részta papjának, tanítójának adja, vajjon a panaszt, a feljajdulást el tudja-e rejteni a gyermek elől? És szeretheti-e az a gyermek a tanítóját olyan rajongással, ha tudja, hogy édes anyja azért nem kap új csizmát, mert a

buzatermés feleslege kellett a papnak, a mesternek?

Ezek a kicsi dolgok a nagy bajok, ezek rontották meg falun a tanító tekintélyét. S ha feljebb nézünk, ugyanezt találjuk. A tanár magyarázata ma nyilvános bírálattá válik s ha ama bizonyos, sokszor emlegetett fátyolt valamelyik nem ürzi elég óvatosan, ha szíve szerint meri a történet eseményeiből a tanulságokat levonni, üldözik, meghurcolják. Ha rakoncátlan tanítványait bünteti, a «sértett» diák előtt nyitva áll a szerkesztőségek ajtaja és a tanár pellengérré kerül. Főigazgató, igazgató megmozdul, a vizsgálat megindul s a vége?... akár ítélet, akár felmentés, oda a tekintély.

Mennyivel más volt az állapot régen. Hiszen ki ne tudná azt, amikor Nagy Frigyes porosz király benyitott egy falusi iskolába, a tanító fején ott volt a kalap és a király belépésére sem vette le. A király távozása alkalmával kérdezte csak meg a tanítót, hogy miért nem vette le a kalapját?

— Felség, bocsánat, nagy hiba volt, hogy így fogadtam, de nem tehettem meg, mert ezeknek a gyermekeknek nem szabad észre venni, hogy Poroszországban valaki nagyobb lehet, mint én.

Vasárnapi levelek.

— A Magyarország eredeti tárcája. —

Irtá: Gaal Mózes.

XVIII.

Lelkem Nénémasszony, valamikor réges-régen, még a pogány istenek korában, így szólott a legfőbb isten egy kisebb rangú istennőhöz, akit Astreának hívtak: «Eredj le, leányom, a földre s néz meg, hogy mi történik ott alant az emberek között. Vigyázz arra, hogy igazság legyen közöttük.» Ezt mondá a pogány főisten és Astrea szép hófehér ruhában leszállott a földre.

Az embereknek a ruhája pedig nem volt ilyen. Az egyiknek szennyes volt a rabszolga munkától, a másiknak véres a zsarnok munkától; a tűzhegyeknél vén banyák mérges növényekből főzték halál-italát; minden bokorban gaz, lator, gyilkos lappangott; a vasból kardot, kést kovácsoltak, az erőse volt a hatalom, a gyengéé volt a baromi iga...

A fehér ruhás Astrea látta mindezt — s harmadnapon megszorodva tünt el a földről.

Igy olvastam ezt egy pogány költőnek a verséből, aki sok ezer esztendővel később írta le s én csaknem két ezer esztendővel később olvastam.

Buga Berbécs Kelemen, a Nénémasszony harmadik szomszédja ezt a históriát bizonyosan nem olvasta, mert ő nem tud olvasni. de azért éppen olyan jól tudja, hogy az Igazság rég elköltözött a földről. Ezt mondotta nekem a nyá-

ron, mikor a malacait behajtotta a határpásztor, mert véletlenül tilosba tévedtek. Mit tudja az oktalan malac, hogy hol szabad neki turnia s hol nem szabad? Miért adott Isten a malacnak turásra alkalmas orrot? Azért, hogy turjon. Buga Berbécs minden malacért fizetett 50 erős krajcárokat. Mikor pedig a jegyző két tehene az ő kukoricájának a felét leharapdálta — a határpásztor nem látta, nem hajtotta be; Buga Berbécs nem merte behajtani, a bíró olyan formát mondott, hogy a jegyző ur két tehene egészen más, mint a Buga Berbécs malaca. Ebben a bírónak igaza volt — ebből pedig napnál világosabban kitészik, hogy van igazság, nem is egy, hanem kétféle igazság.

Látja, édes Nénémasszony, erről a kétféle igazságról akarok én ma egyetnást írni kelmednek s megmagyarázom, hogy a tömérdek törvény, amelyeket évről-évre hoznak, mind csak arra való, hogy ezt a kétféle igazságot bizonyítsa.

Kelmed ne szomorodjék el a szívében, mikor ezt a levelet olvassa, mert elég szomorú vagyok én, mikor írom.

Az egyik igazságnak a neve: az én igazságom, a másiké: a te igazságod. Ha én vagyok a bíró, akkor mindig nekem van igazságom, ha te vagy a bíró, akkor mindig neked van igazságod.

Hallotta, hogy egy tanítónőt a nagy urak kidobtak az állásából, mert a helyére szüksége volt egy másik, egy szebb tanítónőnek. Igazság volt-e ez? Igazság volt, mert a nagy és hatalmas urak azt akarták, hogy igazság legyen — az ő igazságuk. A szegény tanítónő azt mondta, hogy nem volt igazság, én azt mondom, hogy igazság

volt, a különbség egy nyomorult i betűcske... Hej, nénémasszony, ez az i betű a legszerencsétlenebb betű az abc-ben. Tudja-e azt Kelmed, hogy e miatt az i betű miatt irtózatosan sok vér folyt el hajdanában?... Kelmed nem tudja, s az jó dolog, hogy nem tudja, mert a világhistóriának az esmérete sok nyomorúságot okoz az embereknek... A nagy urak mindennap jól laknak, s mindennap azt hiszik, hogy ők teszik boldoggá a világot, ők magyarázzák a törvényt — ők osztják e földön az igazságot. A szegény tanítónő pedig nyomorog, kesereg, és reménykedik. Várja, ... várja, hogy az a bizonyos fehér ruhás Astrea visszajöjjön a földre.

Egy nagy urra kisütik, hogy rengeteg sok embert megkárosít, hogy mások nyomorúságán híz, büszkélkedik. Kelmed is érezi, én is érzem, hogy ezt a nagy urat meg kellene alázni... Hohó, mit akarsz, te jámbor Igazság? Melyik igazság vagy te?... Az enyém-e vagy a tied? En leszek-e a bíró vagy te? Mert ettől függ minden. Nem az a hatalmas, aki itél, bírál, hanem aki büntetni is tud. Én a fejem tetejére állhatok minden jószágommal és bölcseségemmel, ha nincs hatalom a kezemben; tele ordíthatom a fekete éjszakát az én nagy, erős, becsületes igazságommal, ha csak szájam van és szívem! A nagy ur — marad nagy ur s az igazság marad alamizsnát kéregető koldus; a világ pedig forog tovább a maga tengelye körül s a két krajcáros zsemle nék tovább is két krajcár lesz az ára — különbség mamapság csak az, hogy négy fillért adunk érte.

Ha pedig kelmed Nénémasszony, kezébe találná venni a pennáját, hogy hirdesse azt az igazságot, melynek csak szája és szíve van, mindenki

A porosz király ezt elismerte, miért nem ismeri el hát a kutyabagosi falusi bíró is ezt? Miért nem hirdeti minden tanfelügyelő, minden főigazgató ugyanezt? És miért nem neveli erre minden szülő a gyermekét?

Elég baj, ha van rossz tanító is, de ennek az eltávolításánál nem szabad zajt, lármát csapni, mert a jó is szenvedni fog, de sokkal nagyobb kár, hogy a gyermek bizalma, hite rendül meg.

S ha a gyermek hite a nagyokban már az iskolában elvész, a felnőtt korban is a kételkedés marad a lelkében. S ha látja, hogy a nagyok, a hatalmasak lábbal tiporhatják a törvényt, ő sem tiszteli a törvényt s elvész a hite az igazságban.

A magyar fiú a katonáéletben sem találja meg azt, ami lelkét nemesíti. A vasfegyelem, a nemzeti érzés üldözése mellett, lelki rabság, melyet el kell tűrnie s mihelyt vége a szolgálatnak, elmúlik minden, mint egy rossz álom...

De ne folytassuk. A tekintély ime nem a biblia és a kiskaté lenézése miatt omlott össze, hanem a tekintélyre vágyakozók maguk rombolják le. A megalkuvás, a megalázkodás itt, az erőszak, az urhatnomság amott egyenlő ellensége ennek s míg ezen nem segítünk, addig rohanunk tovább le a mélységbe.

Adják vissza a tanítónak a lelki függetlenségét és akkor a gyermek szívesen hallgat intésére. Tisztelik a nagyok a törvényt, éljenek a közért és meghajlik előttük a nép. Neveljék a hazáért élni halni tudó ifjúságot a gyermekeket s ha katonasorba állítják, ápolják szívében tovább a nemzeti érzést és akkor a hadsereg zászlója is dicsőségünkre lobog.

De addig?

Hát biz addig nincs tekintély: ez az igazság. F. G.

azt mondja: «Ez rettenetes! Ilyen hogy történhetik meg?» Kelmednek mindenki igazat ad, — de ennél többet el nem ér, ha a lelkét kiteszi is.

O szép, fehér ruhás Astrea, te félnék pogány istennő, miért kellett neked olyan hamar elkivánczoznod a földről? Bizonyosan megijedtél, mert az emberek azt mondták: a szennyes ruhájú és a véres ruhájú emberek ezt mondták: «Nem te vagy az igazság! Mit akarsz itt? Ne állj utunkba, mert a te ruhád is véres lesz, ha tovább itt lábatlankodol!»

Astrea megijedt — s visszakivánczolt a pogány istenek közé.

Kelmed, lelkem, azt kérdezi tőlem, hogy miért boltyogatom ezt a dolgot? Nem egyébért, mint azért, hogy Buga Berbécsét sajnálom, akinek a malacai tilosba tévedtek, s akinek ötven erős krajcárokat kellett fizetnie. De bölcsen belátom, hogy a jegyző ur tehenei nagyobb marhák, mint a Buga Berbécs malacai, s minthogy a jegyző ur: a törvény, hát a tehén igazsága napnál világosabb...

Nincs a világon könnyebb dolog, mint meglátni azt, hogy kinek van tulajdonképpen igazsága; de nincs a világon nehezebb dolog, mint a hamis igazságot összetörni. A hamis igazságnak roppant sok gyökere van, ezek mindenfelé elágaznak, mindenik gyökerére egy csomó ember kapaszkodik, azok huzzák lefelé. Ha valakinek baromi nagy ereje van s kezdi a fát rángatni, huzni, tépni: a gyökérbe kapaszkodók mind reá támadnak: «Eredj a dolgodra, jámbor, mert tudod meg, hogy mi mind reád törünk! Mit ér neked egy nyomorult ember hálálatos köszönete, mikor száz ember fog reád acsarkodni?»

Budapest, április 12.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómia ügyében a döntés csak az őszre várható. A katolikus autonómiai kongresszus akkor, midőn a királynak, mint legfőbb kegyurnak átadta a letárgyalt s megállapított elaborátumát, rendeltetésének eleget tett. A korona most a vallásügyi kormányval tárgyal az elvi kérdéseket illetőleg, melyek az elaborátumban kifejezést nyertek. Tekintettel azonban a munkálatok fontosságára, a döntés a katolikus autonómia dolgában a legkedvezőbb esetben szeptemberben lesz.

A közoktatásügyi tárca költségvetése szokatlanul hosszú időt fog igénybe venni. Az általános vitához eddig tizenhatan vannak feliratkozva és így az öt óras ülés ellenére a jövő héten be sem fejezik a kulturtárca tárgyalást. A vita elnyújtását főként az 1848. XX. t.-cikknek a vitába való bevonása okozza, mert a függetlenségi párt elhatározta, hogy minden szónoka követelni fogja az idézett törvény végrehajtását. Fel vannak iratkozva: Werner Gyula, Zichy Jenő gróf, Vesztér Imre mellette és Molnár János, Benyovszky Sándor gróf, Hellebronth Géza, Bizony Akos, Nessi Pál, Zboray Miklós, Rakovszky István, Csernoch János, Szűllő Géza, Trubinyi János, Simonyi-Semadam Sándor, Wilczek Frigyes gróf és Ernst Sándor ellene. Feltűnően sok a néppárti szónok s ezekhez csatlakoznak a jövő héten a nemzeti képviselők, akik csak a vita vége felé kívánnak felszólalni.

A pótdemniitőről szóló törvényjavaslatot közvetlenül a kultusztárca letárgyalása után tűzik napirendre. Eddig még kilátás volt arra, hogy a hátralevő tárcákkal gyorsabban végez a Ház, miután azonban nemcsak a kultusz, de a honvédelmi tárca költségvetésénél is nagyobb vita készül, a kormány biztosítani akarja szabad mozgását és még e hónap 20-ika előtt szentesítettét kívánja az egy hónapról szóló indemnitást.

A delegációt egybehívták. A hivatalos lap mai száma három királyi kéziratot közöl. Az első kézirat *Goluchowski* gróf közös külügyminiszterrel tudatja, hogy a király a delegációt összehívta és megbizta a külügyminisztert, hogy a delegáció elé tartozó előterjesztéseit nyújtsa be. A második és harmadik kézirat *Szell* Kálmán és *Koerber* miniszterelnököket értesíti arról, hogy a király a megválasztandó delegátusokat május hó 6-ára Budapestre összehívta.

A kórházügy rendezése. *Szell* Kálmán miniszterelnök fontos és új irányt jelző rendeletet tett közzé a kórházügy szabályozásáról. A szabályrendelet fő-

célja, hogy a kórházakkal való hivatalos érintkezés egyszerűbbé tétessék. A kórházak s a közigazgatási hatóságok érintkezését közvetlenebbé teszi. Az egyes mintákon, kimutatásokon megtesz minden lehetséges egyszerűsítést s ezenfelül a leggyakrabban előforduló intézkedésekre nyomtatványmintákat állapít meg. E rendeletről nemcsak nagyobb rend és gyorsaság, hanem a hatóságok, különösen a vármegyei tisztviselők munkájának könnyebbítése is remélhető.

A jogi vizsgálatokról szóló tervezetet *Wlassics* miniszter megküldte a Kuria-nak is véleményadás végett. A Kuria megbízásából *Grecksák* Károly elkészítette a véleményét. A miniszter tervét a Kuria helyesléssel fogadja, mert ez a vizsgarendszer az általános jogi műveltséget az igazságszolgáltatás különböző ágain egyformán kötelezővé teszi. A javaslatra azt jegyzi meg még a Kuria, hogy szükségesnek tartja, hogy a bizottságban egy gyakorló jogász feltevélen legyen.

A balassa-gyarmati mandátum. A Kuria *Forqách* Antal gróf balassa-gyarmati országos képviselő választásának érvénytelenítése iránti ügyében tudvaleg elrendelte a bizonyítási eljárást. A kiküldött ítéletbíró befejezte a vizsgálatot és az iratokat felterjesztette a kir. Kuriahoz, amely az ügy érdemleges tárgyalásának folytatására határnapul 1902. évi május 6. napjának délelőtt 10 óráját tűzte ki.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, április 12.

A főrendiház is, a képviselőház is tartott ma ülést. Ott a konverzióról szóló törvényjavaslat, itt a vallás-és közoktatásügyi költségvetés került tárgyalás alá, de az összegyűlt karokat és rendeket mindezeknél jobban érdekelte az, ami a külföldön, Ausztriában, Belgiumban és Svájcban történik.

A főrendiház ülése.

A főrendiház ma *Csáky* Albin elnökle alatt a konverzió-javaslatot tárgyalta és fogadta el. A kormányt *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László és *Fehérváry* Géza báró képviselték az ülésen, melynek napirendje előtt az elnök bejelentette, hogy a delegációt május 6-ára hívták össze.

Következett a konverzió-javaslat tárgyalása.

Szapáry Gyula gróf konstatálja, hogy a pénzügyi bizottság javaslata április 10-éről van keletve és így a házszabályokban megkivánt három nap még nem mult el a mai tárgyalásig. Azt indítványozza azonban, hogy az ügy fontosságára és sürgősségére való tekintettel, tekintsen el a főrendiház a konstatált hiánytól.

A főrendiház elfogadta az indítványt.

Zichy Nándor gróf véleménye szerint a főrendiháznak még kevesebb anyag áll rendelkezésére, mint a képviselőháznak. A konverziót sem időszerűnek, sem pénzügyileg kedvezőnek nem tartja. A pénzügyminiszter vérmes reményekkel van eltelve, de csalódnai fog. Sajnálattal kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Lukács László pénzügyminiszter mindenekelőtt kijelenti *Zichy* ellenkező állításával szemben, hogy a főrendiháznak még több anyaga volt a konverzióról, mint a képviselőháznak. Bizonyítja ezután, hogy a konverzió időszerű volt és hogy alig lehetett volna alkalmasabb időpont erre, mert most pénzbőség van éppen a gazdasági pangás miatt, holott remélhetőleg rövid idő múlva megszűnik a pangás. Friss, eleven gazdasági élet indul meg és ezzel megszűnik a pénzbőség is. Kéri a javaslat elfogadását.

Még *Zichy* Nándor akart felszólalni, de az elnök kijelentette, hogy a vita be van zárva.

Zichy Nándor gróf: Ha még jobban megszorítják a házszabályokat, akkor nem is érdemes ide bejönni.

Elnök: A vita bezárása után senki sem szólalhat fel.

A részletes tárgyalás során a 4. §-nál *Zichy* Nándor néhány észrevételt tett a miniszter beszédére, mire *Lukács* miniszter újabb felvilágosításokat adott.

A javaslatot ezután részleteiben is elfogadták és ezzel az ülés véget ért.

A képviselőház ülése.

Az elnöki irományok heterjesztésével nyitotta meg *Apponyi* Albert gróf a képviselőház mai ülését, melynek napirendje előtt *Lenygyel* Zoltán megsürgette a Kossuth-szobor és a szabadságmémlék felállítására érdekében a miniszterelnökhöz benyújtott interpellá-

cióját, mire Apponyi gróf elnök kijelentette, hogy figyelemzetni fogja a miniszterelnököt erre, bár méltányosságból be kellene várni a házszabályok által előírt 30 napot.

A napirend során a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetését tárgyalták.

Szemere Miklós az egyetem decentralizálását nem tartja helyesnek, mert így az erkölcs ellenőrzése ugyszólván semmi. A kormányoknak eddig csak a tanítás lebegett szemük előtt és nem a nevelés. Kültöldi példák felhozása után arra a következtetésre jut, hogy a fővárosok levegője nem alkalmas az ifjúság nevelésére és oktatására. Hídeg talaj ez a fiataloknak, melyen elvesztik idealizmusukat, és csak azt tanulják meg, hogy az arany a közéletben fajsúlyánál fogva is lenyom minden mást. Megtanul bizonyos opportunizmust, megtanul földig hajolni és megtanulja azt, hogy önzés legyen jellemének legfőbb vonása.

A megélhetés ma nehezebb, a létért való küzdelem általánosabb, az alkalom még esábitóbb s a mindenféle, éppen nem épületes szórakozás elvonja az ifjúságot a tanulástól. A magyar egyetem a szellemi proletariátus melegágya, pedig helyette megelégedett és boldog polgároknak van szükségünk. Ilyen generáció nevelése az államnak elsősorú kötelessége. Nevelni erkölcsileg nevelni kell az ifjúságot, mert csak így lesz az ifjúság boldogabb jövő záloga. Es hogy ilyen generáció létrejöhessen, nem az államra kell támaszkodnunk, hanem oda kell fordulnunk a felekezethez és azok támogatását kell kérnünk. Csodálja, hogy felekezeteink ez ügyben maguk már nem intézkednek, hiszen első sorban nekik áll érdekükben az, hogy az ifjúság erkölcsi neveltségét. A protestánsok leányukat kolostorokba küldik nevelés végett, mert magyar leánynevelő intézetünk nem megfelelő. Pedig — nem akar felekezeti gyűlölséget kelteni — tapasztalásból tudja, hogy a zárdákban nevelnek Lorántffy Zsuzsánnákat. A jó honleányoktól, azok hűségétől függ nemzetünk jövője, mert kicsiny e nemzet és kicsiségét jó kvalitásával kell pótolnia. Jó honleányokat, jó honfiakat kell nevelnünk. A mai világ megrontja a mi ifjúságunk erkölcsét, ami nem csoda, mert hiszen ha a kapucinus barátot a háltérembe küldenek, hogy ott imádkozzon, bizony őt is megbűvölné a tündéri hölgyek szeme és elfeledné az imádságot.

A Kárpátok alján, a Balaton mellékén, az ország legszebb vidékén kell egyetemet állítani, mely nagyobb kincs lenne, mint minden aranybányánk. Azonban nem oly optimista, mintha ezt a közel jövőben várná, de semmi esetre sem szabad e fontos s egész jövőnkre kiható intézkedést ad kalendás Graceas előidézni. Mindenesetre meg kell tenni a lépéseket s ennek sürgetését azért tartja fontosnak, mert sajnos, kellő tisztelettel kell vallania, hogy a kormány nehezen mozdul és a felekezeteinkben bizni nem lehet. Lukács pénzügyminiszter kimutatott 273 millió fölösleget, ebből néhányat bátran lehetne áldozni e fontos célra, különösen akkor, mikor látja, hogy milliókat költ hidakra.

Beáthy Akos: S az is összedül!

Szemere Miklós: Ha a kormány 3—4 milliót külső pompába, aranyeszelésbe önt az új országháznál, akkor bizonyára lesz pénze arra, hogy a nemzet testébe, véérébe, jövődjébe is beöntsen valamit. Ez nem pártkérdés, de nemzeti létünk kérdése.

Thaly Kálmán: Nem is talál nálunk ellenzésre ez a kérdés.

Szemere Miklós: A munka szeretetét, mint sportot kell beleoltani az ifjúságba. Azután ne csak jogokra tanítsuk az ifjúságot, de kötelességre is, hogy hasznos polgárokat neveljünk belőle. A tanárok ne féljenek a központtól való távolságtól, hiszen a mai korban térbeli disztancia nincs. Szeretné hinni, hogy vele érez az ifjúság, az anyák és a honleányok és minden hazafi, ki nemzete jövődjét szívében hordja. A költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés és taps, szónokot számosan üdvözlék.)

Rátkay László Stadler szerajevói érsek magyarellenes és a magyar nemzetet sértő nyilatkozatával foglalkozik, mely ellen a magyar kormány semmit sem tett. Elégtételt követel a megsértett magyar nemzetnek.

Wlassics Gyula miniszter kijelenti, hogy a szerajevói érsek nem tartozik az ő hatáskörébe, de ha kiderül, hogy csakugyan sértő a nyilatkozata nemzetünkre, akkor majd megfelelő elégtételt vesz a kormány, mely ez ügyben már megtette a kezdő lépéseket.

Révai Mór a gazdasági szakiskolák fejlesztését sürgeti és statisztikai adatokkal igazolja, hogy ifju-

ságunk ugyszólván kerüli a gazdasági iskolákat és kereskedelmi tanfolyamokat. Így azután méltán aggódhatunk, hogy mint veszünk majd részt a jövő gazdasági életben, mert ha nem lesz kellően képzett kereskedő osztályunk, aligha állhatjuk meg helyünket a gazdasági harcban. A középiskolák és polgári iskolák reformját sürgeti oly alapon, hogy nagyobb súlyt fektessenek bennük a kereskedelmi és gazdasági képzettségre, mint az exact tudományokra. E kérésének teljesítését a miniszter figyelmébe ajánlja és a költségvetést elfogadja.

Marjay Péter azt fejtegeti, hogy az 1848. XX. t.-c. tiszta vallás-erkölcsös nemzetet akar nevelni. A függetlenségi párt éppen ezért sürgeti e törvény életbeléptetését, illetve érvényesítését. A közoktatásügynél főleg a tanítók nyugdíjügyének revízióját sürgeti. A költségvetést nem fogadja el, hanem csatlakozik Veress József határozati javaslatához.

Az elnök ezután szünetet adott, amelynek elteltével **Ragályi Béla** dr. az 1848. XX. t.-c.-hez szól és ismerteti annak történetét. E törvényeknek az volt a célja, hogy az egyenlőség a vallásfelekezetekre is kiterjesztessék. Egyszer és mindenkorra szóló segítséget kér a protestáns egyházak részére országos törvény alakjában.

Molnár János az egyházpolitika revíziójáról szólva, határozati javaslatot nyújt be, mely azt kívánja, hogy a felekezetenküliséget töröljék el. A költségvetést nem fogadja el.

Zichy Jenő gróf Szivák Imre beszédével foglalkozva, az országos műemlék-bizottságot veszi védelmébe. A költségvetést elfogadja.

Szivák Imre személyes természetű felszólalása után **Bedőházy János** a közoktatásról és az 1848. XX. teikről mondott hosszabb beszédet.

Ezzel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

Forradalom Belgiában.

Brüsszel, ápr. 12. A kamera tegnapi viharos ülése után a szocialista baloldal tagjai elhatározták, hogy a lakosságot felszólítják, hogy sem ma, sem holnap este ne tüntessenek. A kamarából a Népházba mentek, ahol gyűlés volt. A Népháza előtti tért katonaság tarja megszállva. A polgárőrség és a rendőrség mindenütt megakadályozta tznél több embernek a gyülekezését. A gyűlésen **Destree** szocialista képviselő felszólította a lakosságot, hogy a jövő héttől kezdve lépjen akcióba. A munkások az általános sztrájk fegyveréhez folyamodjanak, ha a kormány erőszakhoz nyúl. **Van der Velde** képviselő felszólította a lakosságot, hogy tartsa meg higgadtságát és csak hétfőn tüntessen. Felszólította a jelenlevőket, hogy kis csoportokban hagyják el a termet, nehogy összetűzzenek a csendőrséggel. **Van der Velde** beszéde alatt a Népháza előtt dulakodásra került a dolog. A rendőrség karddal támadta meg a tüntetőket, akik közül egyet megsebesített. Egy lovasított csendőrcsapat elkergette a tüntetőket a Népháza bejáratától, amiben a csendőrség kivont karddal támogatta. Végre sikerült a környékbeli utcákat kiüríteni. **Van der Veldt** is magával ragadta az áradat, úgy hogy kénytelen volt menekülni.

Brüsszel, ápr. 12. Tegnep este 10 óra tájban megújultak a tüntetések a Népháza környékén. A rendőrségnek többször közbe kellett lépnie. **Három ember megsebesült és 15-öt letartoztattak.** A letartoztatottak nagyobb részénél revolver volt. A tüntetőket visszaszorították a Grande Placera, ahol újra megütköztek a rendőrséggel. Ott is megsebesítettek három embert.

Liège, ápr. 12. Tegnep este 2000 tüntető járta be az utcákat és a foház előtt tüntettek az általános választójog éltetésével. Egy másik körülbelül 1000 főnyi csoport csatlakozott hozzájuk és azután együtt mentek a Népháza elé, ahol több szónok heves beszédet mondott a kormány ellen és felszólította a munkásokat, hogy hétfőn kezdjék meg az általános sztrájkot. A rendőrség közbelépett. Erre verekedés támadt, amelyben több ember megsebesült.

Gent, április 12. A pályaudvar előtt tegnep este nagy néptömeg várta forradalmi dalok éneklése mellett a Brüsszelből hazatérő genti képviselőket. A vonat megérkezésekor a klerikális képviselőket tütyüléssel fogadták. A tüntetőket lovasság verte szét. Egy munkás megsebesült. A képviselőket rendőrtisztviselők és lovaskatonák kísérték lakásukra.

Brüsszel, ápr. 13. Tegnep este 11 órakor a Rue Haute-on újabb összeütközés volt, amelyben a tün-

tek egy rendőrt két revolverlövessel megsebesítettek. Fél 12 óra körül a rendőrség kiürítette a Népházát. Ez alkalommal egy tüzérhadnagyot a fején közel megsebesítettek. A Rue de l'Escalier-n folyton lövöldöztek. A Rue des Alexiens-en egy tüntetőt karddal megsebesítettek. Az éj folyamán letartoztatott tüntetők kihallgatását már megkezdték.

Brüsszel, ápr. 12. A Petit Bleu jelentése szerint tegnep este a Népháza előtt lezajlott tüntetés alatt nagy néptömeg verődött össze a régi gabonacsarnok előtti téren. A csendőrség hozzálátott a tér kiürítéséhez. Minthogy a tüntetők ellenálltak, néhány rendőr megtámadta a tömeget és visszavonulásra kényszerítette. Egyszerre a Rue de la Montagneon kialudtak a lámpák. A polgárőrség előrenyomult, de az ablakokból lövések fogadták, úgy hogy kénytelen volt visszavonulni. Egy tisztnek a nyakát horzsolta egy golyó. Az ezredes kiadta a parancsot, hogy a katonaság tüzeljen, ha az ablakokból lönek. Mikor a lámpákat újra meggyújtották, észrevették, hogy a tüntetők torlaszokat kezdtek állítani. A csendőrség végre elkergette a tömeget. A Népháza előtt letartoztatott fiatal emberek közül hatot tovább is fogságban tartanak.

Burok harca.

London, ápr. 11. Az alsóház ülésének végén Balfour kijelentette, hogy a **béketárgyalásokra vonatkozó híresztelések aaptalanok.** A béketárgyalásokról nem jöttek jelentések Dél-Afrikából és a dolgok természeténél fogva nem is jöhettek.

London, április 12. A hadügyi hivatal közlése szerint az az ezer főnyi csapat, amelyet a főparancsnok tegnep megszemlélt, elseje azoknak a csapatoknak, amelyek Dél-Afrikába mennek a téli hadjáratra. A jövő héttől kezdve újabb csapatok mennek Dél-Afrikába és pedig 7000 főnyi gyalogság, 1000 főnyi tüzérség, 7000 yeomanry és 5000 főnyi gyarmati csapat.

London, ápr. 12. A Reuter-ügynökség jelenti Klerksdorpból 10-iki kelettel: A két bur kormány képviselői tegnep, szerdán, délután és ma összeültek tanácskozáskorra. A tanácskozáskorban csakis ezek a megbízottak vesznek részt. Kifelé nem szabad érintkezniük.

Washington, ápr. 11. A minisztertanács ma ismét a Dél-Afrika számára való ló- és öszvérszállítással foglalkozott és úgy határozott, hogy mindaddig nem kell intézkedéseket tenni, míg a kérdés megvizsgálására kiküldött tisz jelentése be nem érkezik.

Graafreinet, ápr. 11. A burok április 6-án megtámadták Aberdeent, de az angolok visszaverték a támadást.

London, ápr. 12. A tegnep kiadott veszteséglajstrom szerint e hó 8-án és 9-én **Picksburg** mellett elesett egy tisz, megsebesült három tisz és öt katon. E hó 8-án **Bethlehem** mellett elesett három ember, megsebesült ugyanannyi. Ugyanazon a napon **Uitblacht** mellett elesett egy ember, megsebesült egy tisz és három ember.

Az üszkübi metropolita.

Konstantinápoly, ápr. 11. József bolgár exarka tudomására adta a portának és a bolgár kormánynak, hogy ha Firmiliant fölszentelik üszkübi metropolitává, beadja lemondását.

VIDEK.

Az orsz. ref. tanáregyesületről.

Nagy-Enyed, április 11.

A sajtóban itt-ott s e lap hasábjain is fölmerült a gyanu, hogy talán a nem eléggé kárhoztatandó felekezetieskedés volt a szülőanyja az országos ref. tanáregyesület debreceni megalakulásának.

A gyanu természetes. Tényleg rossz időket élünk; fejlődésünk hátráló irányt vett. Semmi sem erősebb bizonyítéka ennek, mint a felekezeti surlódások felújulása. Az emberiség méveltégtörténelmében mindig a hanyatlás korszakát vezette be a vallásos, felekezeti ellentétek kiélesedése. Így volt ez minden időben, így van ez most is.

Öszintén megvallom, hogy engemet, ref. tanárt is elfogott az a gyanu s némi habozással és fejcsóválással léptem be az egyesületbe.

BETOROK

ugy készpénzért, mint részletfizetésre leggyorsabbból a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók

Ehrentreu és Fuchs Testvéreknél.

E lapra hivatkozók úz-százalék engedélyben részesülnek.

Budapest, VI., Teréz-körút 8.

(Andrássy-út közelében).

Nagy képes árjegyzék ingyen.

Azt sem tartottam kellő megokolásnak, hogy tisztán hazafiasság teremti meg az egyesületet. Mert ha tisztán hazafias motívumok szerveznek egy társulatot, miért van ott szükség a «református» jelzőre? Minő tapintatlanság akármelyik felekezethez, a nemzet akármelyik töredékének is monopolizálni a maga számára a hazafiasságot s ezáltal részekre bontani az ugyis elég kicsiny nemzetet, megosztani ugysem tulságosan megizmosodott erejét?

Ezt a megokolást nemhogy megnyugvással vettem volna, sőt bizonyos felháborodással utasítottam vissza, mert egyértelműnek tartottam a mi jelenlegi nehéz helyzetünkben a hazaárulással. Mert többféle hazaárulásról tud a történelem. Az egyik az öntudatos, bünyös hazaárulás; a másik a rövidlátásból eredő, öntudatlan hazaárulás. Ez utóbbihoz tartoznak a felekezeti elfogultságból eredő tapintatlanságok. Nincsen eszme, melynek zászlaja alatt annyit vétkezett és tévedett volna az emberiség, mint éppen a vallás eszméjének hatalmas védelme és pártfogása alatt. Abusus optimi pessimus.

Megnyugvást csak akkor szerzett a lelkem, mikor Debrecenben a megalakulás lefolyását végighallgatva, meggyőződtem arról, hogy a nevezett egyesület bontani nemcsak nem akar, de előreláthatólag nem is fog. Hiszen a ref. tanárok különleges helyzetéből eredő tanügyi viszonyok megbeszélése, irányítása és javítása a célja az országos ref. tanáregyesületnek és semmi egyéb.

Az öt ref. egyházkerületben külön-külön ez előtt is megvolt az ilyes jellegű tanári értekezlet. Az új csak egyesíti, tömöríti az eddigi ötöt. Így nemhogy bontana, de még egyesít, erősít.

A hazafias aggodalomnak tehát jelenleg nincsen kellő alapja s adná az ég, hogy ne is legyen soha!

Feltéve azonban, hogy helytelen irányba terelődnek az országos református tanáregyesület működése és szerepe: az első között volnék, akik kilépésünkkel a szétbontó és nem nemzeti erő-gyűjtő társulat feloszlását előidéznék.

Ref. tanár.

A hazai iparosok mellözése. Baja városa rendkívüli heves közgyűlést tartott tegnapi este, amelyre a bajai iparosoknak két esetben való mellözése adott okot. A múlt évben elhatározta a város, hogy 500.000 korona költséggel közkórházat építtet. Az építést a decemberi közgyűlésen Schleicher Antal mérnök kapta meg. A közgyűlés határozatát a belügyminiszter hagyta jóvá. S így most ismét szönyegre került a pályázat. A tanács az építést a Weil és Szilárd cégnek javasolta adni, kik 10.000 koronával olcsóbb ajánlatot tettek, míg mások a Koch és Paulasz céget ajánlották, mert ez utóbbi kötelezte magát, hogy hazai iparosokat fog foglalkoztatni. A többség a tanács javaslatát fogadta el. A másik eset az, hogy a múlt években rendezett iparképzésből 5000 korona fölösleg maradt. Ezt az 5000 koronát a város kezeli. Most az összeg kiadását kérte az ipartestület. A függetlenségi párt ezt a jogos kérést támogatta, de a tanács és a többség elutasította. Az érdekelt iparosok a közgyűlés határozatát megfélembrezték.

A békés-bánati ev. ref. egyház új gondnoka. A békés-bánati ev. ref. egyháznak Ráday Gedeon gróf halálával megüresedett egyházigazgatói állására Hajnal István dr. békésmegyei t. főorvost választották meg. Az egyházmegye jegyzőjévé Bokodi Zoltán dr-t választották.

Abszolutizmussal vádolt alispán. Csanádmegyei közgyűlési bizottságának tegnapi ülésén Justh Gyula interpellációt intézett Návay Lajos dr. alispánhoz amiatt a rendelet miatt, melyben az alispán a városi tisztviselőket alapos dorgatoriumban részesítette, mert szót emeltek egyik utasítása ellen. Justh erősen támadta abszolutisztikus eljárása miatt az alispánt, aki erre kijelentette, hogy az a baj ebben az országban, hogy nagy a szabadság! E kijelentése után felvetette a bizalmi kérdést s a többség bizalmat szavazott.

A lipótszentmiklósi evangélikus hitközségről gyakran esik szó, mikor hazafiasságról beszélünk. Most is ilyen esetről ír tudósítónk. A múlt vasárnap több leánygyermek járult az Urvacsorához s ezeknek a lelkes től imaközben osztotta ki az Ur testét. Megjegyzti tudósítónk, hogy valamennyi gyermek, mind tiszta magyar családból való. Ilyen jó magyarok a lipótszentmiklósi evangélikusok!

Arvaház Segesvárt. Segesvárról jelentí levelezőnk, hogy a város képviselőtestülete a minap tartott gyűlésén elhatározta, hogy a városi árvák részére 32.000 korona költséggel árvaházat épít.

Csehek a felvidéken. Turóc-Szent-Mártonból írják, hogy a csehek által ott alapított cellulose-gyár a napokban tartotta alakuló közgyűlést, melyen kiderült, hogy a részvények kilenczederésze cseh és morva kézben van. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai tisztán csehek és morvák és így most már csak rövid idő kérdése, hogy a szláv agitáció mikor veszi a pénzügyi alkotás révén kezdetét a felvidéken.

FŐVÁROS.

— **Hivatalos tél nyáron.** A főváros 1896 óta három ízben sujtotta bűrsággal a közúti vasutársaságot, mert szerződéses kötelezettségeinek nem tett eleget. 100 és 1000 forintos bűrsággal a menetek be nem tartása miatt bürságozták meg a közúti vasutat, 16.500 forinttal pedig azért, mert májusban téli kocsikat járatott a téli menetrend szerint. Felebbezés útján a belügyminiszterhez került a dolog, ki a kereskedelmi miniszterrel egyetértéssel törülte a 100 és 16.500 forintos bűrságot s csak az 1000 forintosat hagyta helyben. Erdekés a 16.500 forintos bűrság elengedésének megokolása. A miniszterek szerint a közúti vasutársaság a nyári menetrendet csak akkor köteles életbe léptetni, mikor a belügyminiszter jóváhagyta. A dédelgetett kedvenc tehát akár egész nyáron járathatja a pótköli hűségű zát kocsikat, s téli menetrenddeli kényelmeskedhetik a kánikulában is csak azért, mert a kora tavasszal megállapított menetrend elintézetlenül hever a miniszterium valamely íróasztalában. Minthogy a vilamosvasut — mely ellen több a panasza, mint amennyi szakaszjegyet elfogy rajta — nem a belügyminiszterium, de a közönség kényelmére van, s mert az időjárás nem teszi meg azt a sziveséget, hogy a miniszteri bürok csigalassúságához alkalmazkodják, kissé furcsáljuk a véletlenül legnagyobb összegű bűrság elengedésének megokolását.

— **A főváros pénzügyi bizottsága** mai ülésén, melyen *Matuska* alpolgármester elnököl, elhatározta, hogy a tanácsnak azt indítványozza, hogy a városi legiti nagyvendéglőt egyelőre ne romboltassa le, hanem adja bérbé. Ugyancsak a tanács elé terjesztik a bizottságnak azt a javaslatát is, hogy a képviselőválasztók névjegyzékét házilag adják ki.

Az olvasóhoz.

Az április—juniusi évnegyed alkalmával bizalommal ajánljuk a magyar olvasó közönség jóindulatú figyelmébe a **MAGYARSÁG**-ot. A szemfényvesztő ígéretes nem kenyerünk: becsületes, szókimondó, minden léhaságtól ment magyar lelki újságot adunk, a magyar közönségnek valót. Beszéljen helyettünk maga az újság.

Ime, a szükséges tájékoztató:
A **MAGYARSÁG** politikai napilap megjelen minden délután 8—12, olykor 16 oldal terjedelemben.

Főszerkesztő: *Győrffy Gyula* dr. orsz. képviselő, felelős szerkesztő *Benedek Elek*.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken, postai küldéssel.
Egy hónapra . . . 1.— kor.	Egy hónapra . . . 1.20 kor.
Negyedévre . . . 3.— kor.	Negyedévre . . . 3.60 kor.
Félévre . . . 6.— kor.	Félévre . . . 7.— kor.
Egész évre . . . 12.— kor.	Egész évre . . . 14.— kor.

A **MAGYARSÁG** kiadóhivatala
Szentkirályi-utca 28.

Hétről-hétre.

Budapest, április 12.

Ez a hét az erdélyi részekben a főispán változások hete volt. *Bánffy Dezső* hajdani örökségébe *Désy Zoltán* lépett. Erős, bátor és szívós természetű egyéniség a szolnok-dobokamegyei új főispán. Nagy feladatok várnak rá e megyében, de aki ismeri, mindenki bizik benne, hogy feladatait emberül meg fogja oldani. A székely ügynek lelkes és önzetlen munkása volt. Bár távozik a Székelyföldről, de hiszszük, hogy szive mégis csak a székelyek között marad. A hunyadmegyei főispán, *Bethlen Miklós* átjött Torontálmegyébe, ahol ifju kora óta igazán otthon érezte magát s ahol igaz magyar lelkiületével a magyarság ügyeinek most, mikor a pángermán mozgalom a megyében egyre nagyobb méreteket ölt, bizonyára nagy szolgálatokat fog tenni. Az a kérdés, hogy ki lesz a hunyad-megyei főispán? Azt beszélik, hogy *Hollaki Artur* Udvarhelymegyéből haza vágyik Hunyadba. Békét csinált a «legveszettebb híru» vármegyében s ez nem csekély érdeme volt. Átadhatja nyugodtan *Ugron János*nak, ki e megyének éppen egyik legvirágosabb korszakában volt kiváló alispánja. Udvarhelymegyéről szólva, eszünkbe jut egy krónikás adoma. Mikor a mostani főispán elődjét, *Haller* gróftól kinevezték főispánná, feljött Budapestre s itt a szabadelvű klubban *Podmaniczky* Frigyes báró elnöknek ilyenformán mutatta be magát: *Kegyelmes Uram, Haller vagyok, a «legveszettebb híru» vármegyének, Udvarhelynek újonnan kinevezett főispánja! — Ohó, barátocskám, ne dicselkedj, — felelé Podmaniczky — nem a te megyédnek van a legveszettebb híre, hanem az másoknak. Várj csak, mindjárt eszembe jut. Igen, a legveszettebb híru vármegye nem a tiéd, hanem egy másik . . . várj csak, mindjárt eszembe jut . . . igen, igen . . . a . . . a legveszettebb híru vármegye barátocskám nem a tiéd, hanem az, amelyiknek *Török Albert* volt a főispánja! . . . Hála Istennek, ezek az idők már elmúltak. A mai békés viszonyok között nincsen veszett híru vármegye egy is. Eltűnt a pártviszály, — csend és béke honol országszerte. Csak az a kérdés, hogy e csend és béke meg fogja-e hozni a magyar nép számára a rég óhajtott boldogságot? Ki tudná megmondani, hisz senkisésem próféta a maga hazájában, legkevésbé éppen a hírlapíró.*

Míg idehaza a békeséget és csendet még a néppártfenegyereke, *Rakovszky* sem tudja megzavarni, addig külföldön ropogni, recsegní kezdett minden, mintha földindulás lenne. Még a békés Svájc is összetűzött a szomszédos Olaszországgal, még pedig olyan keményen, hogy más országoknak talán még háboruja is lenne belőle. Boldog és szerencsés Svájc; neki ilyesfajta veszedelemtől nincs mit tartania. Az ő békeségéért kezességet vállaltak az összes európai hatalmak. Így lett aztán e sziklás zuga a világnak nemcsak a polgári jólétnek és a műveltségnek boldog hazája, de menedékhelye is az üldözött szabadságnak. Ha az orosz nihilista Svájc területére lépett, még az orosz cár karja is gyenge arra, hogy onnan börtönbe hurcolhassa. Svájc népe és kormánya e minőségére annyira büszke, hogy sértetlen menedékhelynek még azok számára is meg akar maradni, kik védő vendégszeretettel nemcsak élnek, de vissza is élnek. Védelmezi még az anarkistákat is. Hisz tudjuk, hogy még Erzsébet királynéknak gaz gyilkosát, *Luccheni*-t sem adta ki. Most is az anarkisták miatt tüzött össze Olaszországgal. E drágalatos jó madarak egyik, francia nyelven szerkesztett lapjukban a néhai olasz királynak, *Umbertónak* emlékeztető heteken át a legpiszkosabb módon gyalázták. Az olasz követ felszólt az ellen s hivatkozva a svájci alkotmány megfelelő paragrafusaira, kérte, hogy a svájci kormány lépjen fel az illető lap ellen. A svájci kormány azonban hivatkozva

B U T O R

jobb és olcsóbb, mint bárhol ép úgy készpénzért, mint részletfizetésre.

kapható: **GONDA S.** butorraktárában

BUDAPEST,

csakis VII. kerület, István-tér 7. sz. a.

Képes butorralbam 50 filléres postabélyeg beküldése mellett kapható. A ki ezen lapra hivatkozik, 5% árengedményben részesül.

arra a szabadságra, mely természetesen megillet mindenkit, aki Svájcban él, nem volt hajlandó egy lépést sem tenni. A két állam között való konfliktusnak e körülmény volt az oka.

Sokkal érdekesebb és veszedelmesebb azonban ennél az, ami Belgiumban történik. E nagy iparos-ország munkás népe arra a pontra jutott, hogy hazáját a szociális forradalom viharába vigye.

A belgiumi állapotokból különben igen érdekes tanulságot vonhatnánk le a mi klerikális vizeken evező néppárti politikusaink. E jó urak minden szociáldemokrata és anarkikus mozgalomért egyenesen a szabadelvű kormányzatot teszik felelőssé. Azt állítják, hogy ezeknek a törekvéseknek még csak hírük-hamvuk sem lenne, ha a népeket ők kormányozhatnák a maguk elvei szerint. Nos, Belgium példája éppen az ellenkezőt bizonyítja.

Ez országban évek óta a klerikálisok kormányoznak, megbuktatva és teljesen tönkretéve a szabadelvűeket. A szabadelvűeket megbuktatták a belga klerikális politikusok, de helyettük nagyra nőtt a szocializmus és ma már egyenes forradalommal fenyegeti az államot. ha a kormány kívánságát nem teljesíti. Mi ez, ha nem egyenesen csődje a klerikális kormányzatnak, még pedig abban az irányban, amelyben legtöbb önértéssel szokta verni a mellet? A legújabb belgiumi események fényesen igazolják, hogy az ultramontanizmus és a klerikalizmus, mint politikai elv és irány egyáltalán nem orvososága korunk ama nagy társadalmi és közgazdasági bajainak, amelyeknek a szocializmus és anarkia nem okai, hanem csak jellemző tünetei. A reakció tönkre teheti a szabadelvű haladást, de nem győzheti le a forradalmat.

Bajok az eskütéri hidnál.

— A hidalap megvizsgálása. —

Budapest, ápr. 12.

Az eskütéri hid munkálatai már napok óta szünetelnek, hogy *Bodola* műegyetemi tanár teljesen zavartalanul figyelhesse meg, milyen rendellenesség okozta, hogy a horgonyfalhoz épített alagut falazata megrepedt.

A teljes nyugalomban levő hid lánckamrájában alkalmazott hajszálnyi pontosságig mérő műszerek megállapították, hogy mintegy **11 milliméternyi csuszamlást szenvedett a budai hidfő.**

Ez pedig oly jelentékeny eltérés, amely lehetetlenné teszi a hidépítés folytatását mindaddig, amíg a hidfő alapozását beható vizsgálat alá nem veszik.

Már megemlítettük, hogy felmerült a hidépítés vezetőségének körében az az eszme, hogy a horgonyfal aknáját, amely most földdel van kitöltve, esetleg ömlyommal töltsék ki, hogy ezzel a hidszerkezet feszítő erejének megfelelő ellentálló képességét fokozzák a hidtőben.

Mielőtt ez megtörténne, hogy teljesen tisztában legyenek a 11 milliméteres csuszamlás okával, a falazattőben levő aknákat akarják most annyira lemélyíteni, hogy a hidfő alapzata teljesen hozzáférhető legyen.

Ez az ásatás föltétlenül szükséges, hogy a hid szilárdsága iránt felmerült aggályokat eloszlassák, esetleg ha hibákat találnak, ami a 11 milliméteres csuszamlás után valószínű, azokat helyre hozzák.

Minthogy azonban a hidfő védőterületen épült, az ásatáshoz a vízjogi törvény értelmében helyhatósági bányakapitányi engedély szükséges.

Emiatt ma délelőtt 11 órakor *Szántó* Albert kereskedelmi miniszteriumi osztálytanácsos vezetésével bizottság jelent meg a budai hidfőnél, amelyben a főváros részéről *Heuffel* Adolf középítési igazgató, *Ohlhauser* Pál I. kerületi előjáró, továbbá *Guckler* Győző bányakapitány s a Rudas-fürdő tulajdonosai vettek részt.

A bizottság a helyszíni szemle után engedélyt adott az ásatásra.

Igy aztán hétfőn hozzálátanak majd a horgonyzó sziklatőmb aknájának lemélyítéséhez s ha ez megtörtént, **nagy műszaki bizottság fogja felülbírálni a hidfő alapjait.**

A műszaki bizottság valószínűleg már a jövő héten elvégzi vizsgálatát, amelynek eredményéről jelentést tesznek a kereskedelmi miniszternek.

E nagyfontosságú vizsgálat befejeztéig, amely megvilágítja az eskütéri hid annyi oldalról százféleképp kommentált bajait, a hidépítés szünetelni fog.

NAPIHIREK.

Budapest, április 12.

— (Időjárás.) Április 12. A magas levegő nyomás Oroszországban, az alacsony pedig Nyugat-Európában helyezkedett el. *Európában* enyhe és boros időjárás uralkodott, Olasz és Dél-Franciaországban esők voltak. *Hazánkban* enyhe időjárás az állandó, nyugaton és délen esők. *Várható:* Enyhe időjárás, helyenként esővel (zivatarok). *Rörmérsék:* 14.

— (Személyi hírek.) A *walesi* herceg október havában látogatást fog tenni Amerikában, hogy jelen legyen a newyorki kereskedelmi kamara új épületének felavatásán. — *Körber* osztrák miniszterelnök ma reggel Bécsből Budapestre utazott.

— (A király Budapesten.) Eddigi megállapodás szerint a király május elsején háromheti tartózkodásra Budapestre utazik. Május 12-ikén a király résztvesz az oszlop-utcai országos vegyikísérleti intézet megnyitásán. A három hét javarészt a király Gödöllőn tölti. A delegáció ülésai alatt május 20-án Budán udvari bált tartanak, melyre valamennyi nagykövetséget meghívják.

Bécsből táviratozzák: A király ma délelőtt a vasutminiszter, a helytartó, a tartományi marsall és polgármester társaságában bejárta a városi vasut dunacsatornai és windthali vonalát.

— (Vasuti hivatainokok előléptetése.) A magyar királyi államasutaknak számos tisztviselőjét előléptették. Az előléptetés statisztikája ez: A IV. rangfokozat második osztályából ugyane rangfokozat első osztályába 145, a IV. rangfokozat harmadik osztályából ugyane rangfokozat második osztályába 162, az V. rangfokozat első osztályából a IV. rangfokozat harmadik osztályába 224, az V. rangfokozat második osztályából ugyane rangfokozat első osztályába 264, az V. rangfokozat harmadik osztályából ugyane rangfokozat második osztályába 273, a VI. rangfokozat első osztályából ugyane rangfokozat harmadik osztályába 157, a VI. rangfokozat második osztályából ugyane rangfokozat első osztályába 134 tisztviselő lépett elő. — Előlépett azonkívül a VI. rangosztály harmadik osztályából még 3 tisztviselő és a VI. rangosztály harmadik osztályából ugyane rangfokozat második osztályába 185 tisztviselő.

— (Fényes esküvő.) Az egyetem-téri templomban fényes esküvő volt ma délután. *Kőrösi* Albert mérnök, a fiatal, de jeles nevű építész, ki az Osztrák-Magyar bank palotájának pályázatán második díjat nyert, esküdött örök hűséget *Román* Paulának. Az esküvőn a nagyközönség sorában ott láttuk *Neumann* Miksát, a vőlegény atyját, a jelzőbank igazgatóját, *Pollák* Jakabot, a vőlegény nagybátyját, kinek neve országszerte ismeretes, mint nemes filantropé, valamint a másik nagybátyját, *Körössy* Józsefet, az országos statisztikai hivatal igazgatóját. Jelen volt a díszes közönség sorában *Györffy* Gyula országgy. képviselő is nejevel, *Olay* Leonával. Az eskütést Rosta-házi plebános végezte.

— (Német megrovás.) Hozzá vagyunk szokva, hogy Németországból nem éppen a legbarátságosabb hangon szokták tárgyalni ügyeinket, dolgainkat, magaviseletünket. A kritikákban éppen annyi a keménység, mint a rosszakarat, ám ha véletlenül mégis igazságot tartalmaz megrovásuk, bátran feljegyezhetjük magunknak. Egy német tudományos utazó levelelről léssen szó, aki a budapesti közönség neveltségét festi élénk színekkel a *Kölnische Zeitung*-ban. Fájdalom, most az egyszer semmiképpen sem mondhatjuk a tudós németre, hogy hazudik. Vádjai egytől-egyig igazak, alaposak és megszivlelendők. A budapesti közönség valóban nagyon nevelten. Az a pár uri ember, kit jó vagy balsorsa itt kényszerít élni, már elfásulva beletörődött a kellemetlenségekbe, talán észre sem veszi, de az idegen utazó előtt, fájdalom, még az újdonság ingerével bírnak ez izetlenkedések és cikket ír róluk. Hogy a budapesti vendéglőkben nem lehet

leülni egy asztalhoz, ha már ül mellette valaki, mert barátságatlan, szuro tekintetek figyelmeztetik az idegent, hogy a magyar ember buskomor, pesszimista, filozof és a magányosságot kedveli. Hogy a villamosokon csak oldalbordáink épségének kockázatásával lehet utazni, azt tudtuk a derék német előtt is. Ellenben szerencsénkre nem írta meg a tudós ur a magyar férfiak lovagiaságát. Mily boldog készséggel ugrálnak fel helyeikről a derék lovagok, ha csinos fiatal hölgyeknek tehetnek ezzel szivességet s hogyan hagynak állni öreg, gyöngy, beteges uri nőket vagy aggastyánokat. Ellenben bővebben beszél a mi kedves német barátunk az egyik budapesti specialitásról: az utcán való zsurozásról. Férfiak, hölgyek vidám csoportba verődve, az ut vagy a gyalogjáró közepén beszélnek meg legújabb élményeiket, mondják el egymásnak terveiket, szölgják le távollevő ismerőseiket, vigan, kedvesen, fesz-telenül. Ezalatt az ut közepén örülten cseppet a vilamos, káromkodik a bérkocsis, a gyalogjárón megakad a közlekedés, mi a kedélyes társaságot semmiképpen sem zavarja meg mulatozásában. Nem érdektelen dolog még a bottal való handa-bandázás sem, mikor a vidám, tavaszi ruhás gentleman kedves könnyedséggel forgatja kezében legújabb divatu sétatálcáját, hol az orrát, hol a fülét találva el a mellette gyanútlanul sétáló embernek. Sohasem lelkesedtünk tulságosan a németért, de ennek a derék utasnak Istenbizony igaza van: a budapesti nép igen nevelten. Az igazságot nem szabad haragudni, legfeljebb bosszút lehet érte állni azzal, hogy leszünk a neveltelenségekről, hogyha legközelebb megint idegen pennaforgató utas vetődik hozzánk, azt mond-hassa: egy szó sem igaz a meséből, hazudott a német.

— (Jótekönyvélu gyermek-ünnep.) A VI. kerületi jótekönyvségi egyesület április 13-án délután három órakor a Vigadó nagytermében gyermekünnepet rendez, amelynek programja a következő: 1. Enek, előadja a gyermekek. 2. A gyermekek üdvözlése dr. *Neumann* Arminné által. 3. Felolvasás, tartja *Benedek* Elek. 4. Többféle bohózos előadás. Az ünnepet tombola fejezi be. A tombolajátékban való részvételre is feljogosító belépőjegy ára egy korona.

— (Tanító és növénytan.) *Péterfy* Márton dévai csángótelepi tanítónak — mint tudósítónk írja — egészen kivételesen a folyó év végéig terjedő szabadságot engedélyezett a közoktatásügyi miniszter, hogy máris elismert növénytani szakképzettségét a kolozsvári tud. egyetem növénytani intézetében gyarapítsa.

— (Szemere Miklós Bécsben.) *Szemere* Miklóst, az ismert sportsmannt, aki mint képviselő ma igen szép sikert aratott a képviselőházban mondott beszéddel, tudvalevőleg kiutasította Ausztria területéről a bécsi járásbíró. *Szemere* kijelentette egy újságíró előtt, hogy az ítélet abszurdumnak tartja, de nem megy Bécsbe egyelőre, lovait azonban ott tovább is futtatni fogja. Most arról az érdekes dologról értesülünk, hogy *Szemere Miklós ma Bécsbe utazik, hogy az ítélet megsemmisítése, illetve hatályon kívül helyezése iránt lépéseket tegyen.*

— (Házasság.) *Hammer* Géza eljegyezte Budapestén *Günther* Ilonát, *Günther* Antal országgyűlési képviselő leányát.

— (Bot és kard.) A temesvári kardafférhoz kezdetben hasonló eset történt *Berlin* közelében *Gross-Lichterfelden*, de amelynek az inzultált polgár az akadékoskodó s botrányt kereső tisztre néve szomorú befejezést adott. Egy *Waldherr* nevű főhadnagy a vendéglőben odalépett *Spies* mérnök asztalához és a mérnök feleségét szokás szerint «fixirozta». A mérnök kérdőre vonta a tisztet viselkedéséért s mert szemtelen választ adott, arcul ütötte. Erre a tiszt kardot akart rántani, de a mérnök bottal olyan ütést mért kezére, hogy karja bénultan lehanyatlott. A tiszt provokálta a mérnököt, de az kijelentette, hogy a tisztnek, aki lovagiatlanul viselte magát, nem ad lovagias elégtételt. *Waldherr* ellen becsületügyi eljárást indítottak meg s a hadbírósság megfosztotta rangjától.

— (Ongyilkos uriaszony.) Az új kor gyilkos betegsége, az idegbaj támadta meg az őszszel *Szónoky* Etelt. A szerencsétlen uriaszony, kinek a főváros közelében, Dunaharaszti földbírtoka van, a állapota egyre súlyosabb lett. Rokonánál, *Las Torres* porcellánkereskedőnél lakott. A szerencsétlen asszony gyakran emlegette, hogy nem bírja sokáig iszonyu kínjait, öngyilkossá lesz. A család gyöngéden örködött fölötte, de ma hajnalban, mikor még hozzátartozói aludtak, sötét tervet valóra váltotta, a második emelet folyosójáról az udvar kövezetére vetette magát. Mire a kórházba vitték, meghalt.

Ha izzad,

ha viskét a teste, ha sömörös, ha bőrkütsései vannak, ne csináljon semmit, csak egy tégely **ERÉNYI-féle ICHTIOL-SALICYLT** vegyen. Szagtalan.

Ára 3 koron.

SZETKÜLDI. ERÉNYI gyógyszerész SZABADSZÁLLÁS.

Főraktár: TÖRÖK, Király-utca 12. sz. és EGERER gyógyszerész Váci-kört 17.

— (Április 11-ét) a *soproni* római katolikus elemi fiúiskola kegyelettel ünnepelte meg. Volt ünnepi beszéd, hazafias ének és szavalás.

— (Vendéglősök a sörkartell ellen.) Tegnap délután tartották meg Budapest kisvendéglősei első értekezletüket a sörkartell ellen. Mintegy 120 vendéglős gyűlt össze Szabó Lajos vendéglőjében, hogy a tennivalókat megbeszéljék. Az értekezlet elnöke Szabó Lajost, titkárrá Gyáky Mihályt és jegyzővé Ihász Györgyöt választották meg. Számos panasz hangzott el az értekezleten a kartell ellen s az értekezlet határozatképpen kimondta, hogy lépéseket tesz a kisvendéglősök ipartársulatának megalakítása iránt, mert a mai ipartársulat vezetőségében, melynek több tagja ül a sörkartell felügyelő-bizottságában, nem sok biztosítékot lát érdekeik megóvására. Legközelebb újra értekezletre gyűlnek, melyben a kereskedelmi miniszter elé terjesztendő emlékirat kérdését fogják az összes érdekeltek bevonásával megbeszélni. Egy eredménye már is van a vendéglősök mozgalmának. Azt sikerült ugyanis kivívniok, hogy a jeget métermázsánként 80 krajcárért fogják kapni.

— (Halálozás.) Bálint András csizmadia-mester ötvenkét esztendőskorában elhunyt Kolozsvárott.

Kohányi Ferenc dr. kassai premontréi főgimnáziumi tanár, mint Kassáról jelentik, hosszas betegség után negyvenéves korában meghalt.

Csillag Benő, nyugalmazott kuriai bíró élté 82-ik évében elhunyt Budapesten. Csillag Benő 1821 február 28-án született Ráckeve-n, hol atyja uradalmi ügyész volt. 1867-ben az igazságügyi miniszteriumba lépett s innét nevezték ki a táblához. 1887-ben nyugalomba vonult.

— (A diplomáciai tapintat.) Ennek a bizonyos fogalomnak a hiánya idézte elő a bonyodalmat Svájc és Olaszország között, amint már azt megállapították a svájci diplomaták. Ugy is tetszett első pillanatban, hogy nincs is másról szó, mint személyes konfliktusok, míg a svájci kormány meg nem küldte az olasz követ utlevelét. Ez a virágos kifejezése a kitesséklésnek. Most már azután megkezdődik a titkos táviratváltás a hatalmak között. Remélik, hogy békésen, a légai választott bíróság útján lehet elintézni a dolgot, de zürichi táviratok háborús hangot is jelentenek. Ime, milyen fontos a tapintat, mikor hiányzik!

— (Színházak műsora) április 12-én. *Magyar királyi Operaház*: A nürnbergi mesterdalnokok. (Kezdeté 7 órakor.) — *Nemzeti Színház*: Himfy dalai. (Kezdeté 7 órakor.) *Várszínház*: A kékszakállú herceg. (Kezdeté 7 órakor.) — *Népszínház*: A rozsályi malom. (előszőr). (Kezdeté 7 órakor.) — *Vig-színház*: A láda titka. (Kezdeté fél 8 órakor.) — *Magyar Színház*: Fifi. (Kezdeté fél 8 órakor.) — *Urania*: Sport. (Kezdeté fél 8 órakor.)

— (Rövid hírek.) Főolvasás. Szokolay Kornél ma délután hat órakor folytatja előadását a Keleti Kereskedelmi Akadémián (Alkotmány-utca 12. sz.) Bosnyákország és Hercegovina közgazdasági viszonyairól és intézményeiről. Ez alkalommal a közlekedésügy kerül sorra. — Tűz volt a Nemzeti Színház bérházában tegnap este 7 órakor. Az egyik felvonógép kötélete fogott lángot, de még mielőtt a tűzoltóság megérkezett, elfojtották. — A bécsi szabócégek tisztességtelen versenye ellen foglaltak állást tegnap esti értekezletükön a budapesti férfi- és női szabók. Elhatározták, hogy a magyar szabóipar érdekének védelmére emlékiratot intéznek Horánszky Nándor kereskedelmi miniszterhez, kit a törvény szükséges megváltoztatására fognak kérni. — *Öngyilkos pap*. Margitsziget plebánosa, Lipovcevicz Lajos tegnap agyonlőtte magát. Népszerű pap volt, de nem volt megelégedve a sorsával. — *Gyilkosság boszúból*. Várhelyi Márton világi csendőrmester néhány héttel ezelőtt lopáson érte Mara Nikolájt és Györgyöt, akiket a bíróság elé állított. A két oláh ember a börtönből kiszabadulva, tegnap este megleste Várhelyit és boszúból vasdoronggal agyonütötték. A gyilkosokat elfojtották. — *Darnay Kálmán*, az ismert sümegi régiséggyűjtő muzeuma számára nagy kupolás termet építtetett, melyet június első napjaiban meg fog nyitni a közönség számára is. *Kitiltott román zsidók*. A romániai új ipartörvény hatása folytán 297 romániai zsidó érkezett a napokban Magyarországra. Egy részük Kolozsváron, másrésztük Aradon át törekszik Odeberg felé, hogy Brémában hajóra szállva utnak induljanak Kalifornia felé.

— *Turista, löverseny és tábori látesők* kitűnő minőségben 6 forinttól feljebb kaphatók: Hatschek látszerész, IV., Eskü-ut (Klotild palota) a Belvárosi kávéház mellett.

— *Felhívjuk tisztelt olvasóink figyelmét* Nics Béla fűszerkereskedőnek lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— *x Felhívjuk olvasóink figyelmét* Herceg és Horvát, Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt. «Adria»-szállal szemben létező női-divat áruházára.

— *x Csuz és köszvény ellen* elismert legkötőbb szer a Zoltán-féle kenőcs. Ára 2 korona. Zoltán Béla gyógytárában, Budapest, V., Sétány-utca és Szabadság-tér sarkán.

— *x Hölgyeim!* Tessenek megtekinteni a Szent-Lőrinci porcellán-festőgyár városi raktárában, Teréz-körút 32. szám alatt naponta beérkezett újdonságokat. Szent-Lőrinci porcellángyár. Városi raktár Budapest, VI. Teréz-körút 32. szám. Kuhinka István örkösei üveggyárának főképviseelője és egyedüli raktára.

— *x Felhívjuk olvasóink figyelmét* Jakab István székegykeresztúri fűszerkereskedő hirdetésére.

— *x Balassa-féle iztelen csukamájolaj* Emulsio méz és szódahyposzfittal, a legkötőbb szer az összes eddig feltalált szerek közül: Phthisis vagy sorvadás, meghűlések, idült köhögés, scrofulosis, annak minden alakja, rheuma, bőrbetegség, gyermekbetegség. Anaemia, vérszegénység és általános gyöngeség eseteiben, kapható Balassa Kornél gyógygyógytárában a Vörös-Kereszthez, Temesvár. Ára 2 korona.

Törvénytörés.

§ A zugláp. Hoch Lajos a pincér-egyesület elnöke Lipsitz Sándort, a «Magyar Társadalom» című bizonytalan időközben megjelenő folyóirat szerkesztőjét *zuglajgrónak* minősítette egy nyilatkozatban, melyet a «Magyar Szó» adott közre. Lipsitz emiatt sajtópört indított Hoch ellen, kit azonban a sajtóbírósa ma a vád alól fölmentette.

NYILTTÉR. *)

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva *köszvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.*

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének egyet. orvosnak (Hemopata) rendelés **Dr. KOVÁCS J.** intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.

Belegyeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

*) Ezen közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Készára-üzlet.

Szilárd irányzat mellett jelentékeny forgalom fejlődött ki a mai piacon. A malmok keresték az árut és így 32.000 mm. búzát vásároltak össze 5 fillérel magasabb áron.

Tiszavidéki: 1500 mm. 80 k. 9.65 korona, 800 mm. 79 k. 9.65 korona, 700 mm. 77.5 k. 9.65 korona, 400 mm. 79.2 k. 9.67.5 korona, 350 mm. 79.5 k. 9.60 korona, 100 métermázsas 78.5 k. 9.60 korona, 500 mm. 79 k. 9.60 korona, 100 mm. 79 k. 9.57.5 korona, 300 mm. 78.7 k. 9.55 korona, 100 mm. 78.5 k. 9.52.5 korona, 200 mm. 78.5 k. 9.55 korona, 200 mm. 78.5 k. 9.50 korona, 100 mm. 78 k. 9.47.5 korona, 100 mm. 77.8 k. 9.50 korona, 100 mm. 77.3 k. 9.50 korona, 200 mm. 77.2 k. 9.45 korona, 100 mm. 77 k. 9.42.5 korona, 100 mm. 76 k. 9.40 korona, 76 k. 9.30 korona, 1500 mm. 76 k. 9.40 korona, 100 mm. 77 k. 9.25 korona, 100 mm. 75 k. 9.30 korona.

Fejérmegyei: 1500 mm. 76.8 k. 9.42.5 korona, 750 mm. 75 k. 9.25 korona.

Pestmegyei: 100 mm. 78 k. 9.47.5 korona, 100 mm. 77 k. 9.30 korona, 100 mm. 76.5 k. 9.37.5 korona, 500 mm. 77 k. 9.40 korona, 200 n.m. 77.5 k. 9.40 korona, 100 mm. 76 k. 9.25 korona.

Tolnai: 200 mm. 78 k. 9.50 korona.

Bácskai: 2450 mm. 74.6 k. 9.25 korona, 2150 mm. 75.5 k. 9.35 korona.

Becskereki: 6000 mm. 76 k. 9.22.5 korona.

Romániai: 1000 mm. 75 k. 8.75 korona, 3500 mm. 73 k. 8.50 korona.

Raktáru: 1000 mm. 76 k. 9.32.5 korona, 1580 mm. 76 k. 9.30 korona.

Rozs: 500 mm. 7.20 korona.

Arpa: 150 mm. 6.15 korona, 200 mm. 6.12.5 korona.

Zab: 100 mm. 7.55 korona, 100 mm. 7.50 korona, 100 mm. 7.25 korona, 200 mm. 7.22.5 korona, 300 mm. 7.17 korona, 250 mm. 7.02.5 korona.

Tengeri: 100 mm. 4.97.5 korona.

Tegnapelőtt délután eladatott:

Raktáru: 1700 mm. 76 k. 9.30 korona.

Az elmúlt héten buza érkezett 62.268 mm., elment 50 mm.: rozs érkezett 17.074 mm., elment 4254 mm.: arpa érkezett 6738 mm., elment 339 mm.: zab érkezett 15592 mm., elment 14566 mm.; tengeri érkezett 53.618 mm., elment 35455 mm.; liszt érkezett 1122 mm., elment 61.962 mm.; korpa elment 14.947 mm.

Határidőzlet.

Az üzlet helyzetét a mai felmondás jellemzi legjobban. Még nagy az áprilisi határidőre szóló kötések száma, a szállításra felmondott mennyiség ma mégis csak 2000 métermázsas. Az eladók kényszerítve lesznek tehát kötéseiket fedezni, mert szállítani az eladott mennyiséget képtelenek. Ehez járul a malmok jó vételkedve is, mi által a készáru jó elhelyezést nyerhet, tehát még az eredetileg szállításra szánt mennyiség is el fogja kerülni a határidőpiacot. Az irányzat mindezeknél fogva emelkedő, ami a mai alakulásban is kifejezésre jutott.

Délben jegez: áprilisi buza 9.24—9.25, májusi buza 9.16—9.17, októberi buza 8.03—8.04, áprilisi rozs 7.15—7.16, áprilisi zab 7.05—7.06, októberi zab 5.87—5.88, májusi tengeri 4.93—4.94, júliusi tengeri 5.07—5.08.

Érték-tőzsde.

Előzősde: Osztrák hitelrészvény 676.50, Magyar hitelrészvény 687.50, Korona járadék —, Leszámitoló 441.50 Jelzálog —, Rimamurányi 506., Allamvasut 667., Déli vasut —, Alpesek —, Városi villamos —, Közuti vasut —.

Zárlat: Osztrák hitelrészvény 676.50, Magyar hitelrészvény 688.50, Korona 97.60, Leszámitoló 442., Jelzálogbank —, Rimamurányi 508., Allamvasut 668., Déli vasut —, Alpesek 332.50, Városi villamos 318., Közuti vasut 643.50.

A szerkesztő postája.

(Keziratokat nem adunk vissza.)

A háromszékmegegyi gazdák szövetele igazgatósága. *Szent-György*. A szövetelet lezárolásáról egyenesen az önk jelentésének alapján írta meg a felelős szerkesztő a «gyászjelentés» című cikket. Mután nyilatkozatuk befejezésében a cikk íróját «tendenciózus túlzással», «ferdítéssel», a közönség «félrevezetésével» vádolják, — ajánljuk önöknek, hogy keressék a sajtóbírósa előtt az igazságukat s ne annál a lapnál, mely kíméletesen, tárgyilagosan foglalkozott az önk szöveteletének a dolgával, amit önk azzal köszönnek meg, hogy a becsületes szándékot félremagyarázzák, meggyanúsítják. Teljesen tárgyilagos nyilatkozatot kiadunk, mást nem.

B. L. T. Föltétlenül számíthat, ha megfelelő szolgáltatás után a szükséges vizsgálatokat leteszi.

D. F. tanító Mehádia. Tessék a kérdést a «Budapesti Színidei Gyermektelep Egyesület» titkárságához (I. ker. Korona-utca 3. szám) intézni. Titkár: Szabó József.

K. I. Homonna. Értesítjük.

Erdővidéki. A jelzett cikket várjuk. Alból a kinevezésből aligha lesz valami. Eltelt az az idő, mikor tanfelügyelőnek végzett földesurakat neveztek ki.

Pál J. Segesvár. A vármegye főispánjának küldött le a földművelésügyi miniszterium szőlő-oltványokat s a főispán fogja azokat szétosztani. Ide címezett kérvényt is leküldte a miniszterium a főispánnak. Nála tessék eljárni a sikeres elintézésért.

D. Elég jó a téma, de kissé szárazon írja meg.

B. P. (Kolozsvár). Jobb lett volna egyenesen rámutatni a helyre, ahol történt e dolog s a szerint írni meg a cikket. De talán így is lesz hatása.

Beifeld Bankház Budapest.

Károly-körút 1. szám.

Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapírokat és állam-papírokat a napi áron, *részletfizetésre*: beváltja a *kis-sorsolt sorsjegyeket*. — *Pénzkölcsönt* nyújt mindennemű sorsjegyekre.

Laptulajdonos a «Magyarság» kiadóvállalata.



Leltár után!

Az árak olcsóbbak, mint eddig voltak.

1 vég finom Chiffon 30 rőf ...	4.25	1 ablakra való gyapju-függöny ...	1.25	1 legujabb divatu francia batiszt ruhára minden dísz és hozzávalókkal együtt	2.50
1 « finom család vászon 30 rőf ...	4.25	1 garnitour ágyterítő (3 drb) 4.50, 5.25, 6.50		Színes és fehér himzett selyem gázi	
1 « ágyhuzat cérna-minőség 30 rőf ...	4.25	1 gyászruhára való kelme minden hozzávaló és díszszel ...	3.50	kelmek dupla széles, fele árért kaphatók és pedig méterje ...	0.60
1 cachmir vagy cloth-paplan ...	3.25	1 remek színes utcai ruha hozzávaló és díszszel ...	3.50		
1 valódi finom atlasz-paplan ...	6.00				
1 ablakra való cérna csipke-függöny	1.50				

Vidéki rendelések lelkiismeretesen eszközöltetnek.

HERCZEG és HORVÁT

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 52. szám alatt. Adria-szállóval szemben.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1902 április 13-án.

M. KIR. OPERA.

Délután:
Zárva.
Este:
Alarcos bál.
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Délután:
Kuruc Feja Dávid.
Este:
A láda titka.
Kezdeté fél 8 órakor.

Nemzeti színház.

Délután:
Trollusz és Kreszida.
Este:
A bor.
Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

Délután:
Fifne.
Este:
Ugyanaz.
Kezdeté fél 8 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Délután:
Az új földes ur.
Este:
A roszályi malom.
Kezdeté fél 8 órakor.

URANIA.

Délután:
A hadsereg.
Este:
A sport.
Kezdeté fél 8 órakor.



Legjobb árban veszem s forgalmi és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, cserélek, eladok

PRÜCKLER J. C.
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-utca 3. szám.

Sanid labdacsook befecskendezés nélkül!

A legmakacsabb heveny és idült folyásoknál legbiztosabb gyógyszer

férfiaknál és nőknél

egyaránt biztos szer. — Egy üveg 100 labdacso tartalommal és használati utasításai 3 korona. — Vidékre 6 kor. beküldés mellett bérmentve vagy utánvéttel.

Kapható a „Magyar király” gyógyszerertárban
Budapest, Marokkói-u. 2.

BUTOR

készpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban FUCHS BODOG-nál kapható
Budapest, József-körut 26. szám.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Box-Calf

borjubőr ma a világ legjobb és legtartósabb bőre, nem kell vízelni, viselésben pedig szép és elegáns. Mértéknek elegendő a lábunk pápiroson való körülrajzolás. Kizárólag saát készítmén Föltétlen jó min.



Arjegyzék ingyen és bérmentve.
Borjubőr, sima, strapára való 3.20. Borjubőr betétes 3.—. Borjubőr bergsteiger, gavallérforma 3.20. Box-calf, bergsteiger, főtűnő elegáns 4.—. Divatos barna bagaria bergsteiger, elegáns 4.—. Lakk, cugos v. bergsteiger 4.—. Női zerge cugos v. fűzős 3.—. Box-calf fűzős 3.50. Barna divatos fűzős v. gombos 3.50. Lakk, cugos v. fűzős 3.50. Gyermekcipők 3 évig 1.—.

Agulár Ede

Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.
Az Uránia-színházzal szemben.

HATSCHEK MIKSA
Optikus (azelőtt Váci-utca) most:
IV., Eskü-ut 5. (Klotild-palota.)
A „Belvárosi Kávéház” mellett.
Jelmez- és népviselet-fényképek (színes) nagy választékban.
Szinhasi látcsók 4 frittól feljebb. Vadász- és verseny-távcsók 8 frittól feljebb. Szemüvegek, orrszorítók és lorgnották 1 forinttól feljebb.
Légszámológok 4 frittól felj. Hőmérők 40 krtól telj.
Műszemek dús választékban, (márm minden fájdalom nélkül be is tételnek.)
Fényképező-gépek 75 krtól illetőleg 3 forinttól (nagyobb 6 forinttól) feljebb. Szerek napi árt.
Kirchner-féle citera-gitar és hegedű-húrok.

Vendéglő és étterem megnyitás.
Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy szombaton, 1902 április hó 5-én délután, a mai kor igényeinek megfelelő vendéglő és éttermet megnyitottam. Mint a Gifelner József éttermének hosszú időn át vezetője, alkalmam volt az előkelő közönség igényei megismerési és törekedni fogok új üzletemet magas színvonalon vezetni. Kérem ezen vállalatához az intelligencia szíves támogatását. Kötőné tisztelttel.
Potucsek István vendéglős.
József-körut 46. szám.

Fogak
2 frittól, valódi amerikai módszer, 10 évi jótállással. A gyökér eltávolítása fölösleges. Szájpadlás nélkül is. Vidékiek 24 óra alatt kielégítetnek.
Részletfizetésre is.
KOVÁCS J. fogműterme
Budapest, Károly-körut 9., II. em. 8. szám.
(Grófi Hadik-palota.)
Található naponta reggel 9-től délután 5-ig.

1 kg. legfinomabb kockacukor 45 kr., 5 kilós dobozban.
Alapítottatt 1898-ban. Telefon 55-66.
NICS BÉLA
fűszer-, csemege-, bor-, tea-, rum-, magyar és francia cognac- és ásványvizkereskedése
BUDAPEST,
VIII. ker., József-körut 69. szám.
(Pál-utca sarok.)
A legjobb és legfrissebb fűszer és élelmi szereket a legolcsóbban házhoz szállítom, számos elismerés, kívánatra részletes árjegyzék, helybeli megrendelést azonnal házhoz szállítok, vidéki megrendelést a legpontosabban eszközölök! 1 kg. kávé 1.10 frt. 1.20 frt. 1.30 frt. 1.40 frt. 1.50 frt. 1.60 frt. 1.70 frt. 1.80 frt. 1.90 frt. 2 frt. 2.10 frt.; minden fajban a legjobb minőség.
Friss és megbízható bécskai tojás husvétra!
1 kg. legfinomabb kockacukor 45 kr., 5 kilós dobozban.

KÁVÉ KÁVÉ
tartós vászonzacskóban
4 1/2 kiló Cuba kávé frt 7.50
4 1/2 « Gyöngy kávé « 7.50
Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Eladás nagyban és kicsinyben!
BUTOR-ELADÁS.
Dus választék szilárdgyártmányu asztalos és kárpitozott butorokban egyszerű és a legdiszesebb kivitelben.
Dósa Kálmán asztalos és kárpitos, Budapest, Erzsébet-tér 18. szám, I. emelet.
Eladás nagyban és kicsinyben!
Eladás nagyban és kicsinyben!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések árát előző kértől 5-öt. E rovóban minden szöveg szerkesztésére 2 fillérbe, vastagabb betűkkel 4 fillérbe kerül. Folytatásért ad a kiadóhivatal, ha a hirdetés alatt álló kis számot közli vele. Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyegyet bekezdjük. Vidékről igen kedvezően beküldhetők az apró hirdetések postaköltség nélkül, mert a postafelvitel szelvényére az apró hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja az apró hirdetés árát. Apró hirdetések félértékét a kiadóhivatalban, Szentkirályi-u. 28. sz.

Népszínház közelében

egy fágas 2 ablakos utcai szépen butorozott szoba, külön bejáratú a lépcsőházból, esetleg ellátással is, intell. urnak kiadó. VII. ker., Kertész-utca 4. sz., II. em., 6. ajtó.

Alkalmi toillettek,

női báli, estély, színházi ruhák, keveset használva, jutányos áron eladó. Megtekinthetők d. e. 11-12-ig. Cimakiadóhivatalban. 2041

BUTOROK

uj, valamint csak kevésbé használtak, képek, varrógépek, perzsaszőnyegek, 1 fehér gyermek pólyaszekrény, órák, lámpák stb. stb. csodálatosan olcsón vásárolhatók Budapest, VI., Gyár-utca 2., a Vakokintézetével szemben.

Egyházi szerek,

lobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók: **Sziúts és társánál,** Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

BUTOR

részletre vagy készpénzért kapható **Gonda Lipót** butorraktárában, csakis **Dohány-utca 19.**

Alsós szabályai.

Többjeles kodiifikátor közreműködésével írta Hamvas Pál. 50 fillér előleges bevétele ellenében bérmentve küldi Barta Lajos könyvkereskedése, Budapest, V., Lipót-körút 20.

M. kir. államvasutak igazgatósága.

52784/14622. F. IV. **Arverési hirdetmény.**

A kézbesíthetetlen küldemények és feleslegessé vált vasúti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomásokon, a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. község ezennel meghívatik.

Szőlőbirtok

eladó a főváros közelében, egészséges vidéken, nyaralásra, állandó lakásra, sőt tőkeelhelyezésre is alkalmas; vicinális, vasútállomás helyben. A birtok áll a faluban egy és fél hold beltelken, szilárd anyagból épült hatszobás lakházból, mellékhelyiségekkel, istálló stb., dísz- és gyümölcsös kerttel, külön vincellérakból és a községi szőlőben 10 m. holdat meghaladó szőlőből. Cim a kiadóhivatalban. 2903

Nádszékfonások

bármily nemből igen olcsón elfogadjatnak. Budapest, VIII. ker., Tömöc-utca 36. I. em. 10.

Pénztárnoknál állást

keres fűszer vagy más hasonló üzletben intelligens szolid nő. Cim: Baross-utca 96., I. 13.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető havi részletfizetés mellett!

Eötvös Károly munkái
12 kötetben, diszes vászonkötésben.

Eötvös Károly műveinek gyűjteményében benne vagy a magyar géniusz minden drágasága: a kedély melegsége, a szellem játszi könnyedsége, a törhetetlen hazafiság, a nyelv tisztán csengő édes melódiája — minden, ami felemeli, gyönyörködteti, szívében-lelkében éri a magyar olvasót. Eötvös Károly munkái méltán sorakoznak a nemzet klasszikusainak örökbecsű művei mellé. Eddigélé nyolc kötet jelent meg, további négy kötet rövidesen hagyja el a sajtót. Eötvös Károly munkái megrendelhetők 3 koronás havi részletfizetés mellett az alábbi rendelőlapon, mely kivágandó és kitöltve beküldendő a «Magyarság» kiadóhivatalához Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28.

Eddigélé megjelent:

I-II. Utazás a Balatonkőről.	V. Magyar alakok.
III. Aki örökké bujdosott és egyéb elbeszélések.	VI. Emlékezések.
IV. A két ördög vára és egyéb elbeszélések.	VII-VIII. Gróf Károlyi Gábor feljegyzései.

RENDELŐ-LAP.

A «Magyarság» kiadóhivatala útján ezennel megrendelem a fent felsorolt munkák iránti részletfizetésű kiadványt Budapest, VIII. ker., Ulló-utca 18.

Eötvös Károly munkáit

12 kötetben, vászonkötésben 72 koronáért.

Kötelemem magam az első szállítástól kezdve havonként 3 koronát a Társaság pénztáránál Budapestben mindaddig befizetni, míg a teljes vételár kiegyenlítetté nem lesz. A részletek be nem tartása esetén a teljes vételár esedékes. Az elmaradó részleteket a társaság költségekkel postai megbízással beszedheti; a folytatólagos kötetek a hátralék pótlásáig visszatartatnak. Az első részlet az első szállításkor utánvétetik.

Lakhely és kelet. Név és állás.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

18560/902. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1902. évben szükséges mintegy 3200 db horgany-bádogkeret és 1902-1906 évben összesen szükségelt mintegy 4600 db viztartalom-mutató fémtábla szállításának biztosítását óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb f. é. április hó 29-én déli 12 óráig betérjeshetnek, a bánatpénz pedig f. é. április hó 28-án déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, rajz, ugyintén a szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, IV., Andrásy-ut 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1902 március hóban. 2

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

A magyar tanítók legkedveltebb lapja a

NEMZETI ISKOLA

politikai tanügyi lap. VIII. évfolyam.

Szerkeszti:

BENEDEK ELEK ES FÖLDES GEZA.

Még egyetlen egy ujság sem szolgálta ilyen hiven és igaz telkesedéssel a tanítók erkölcsi és anyagi érdekét, mint a Nemzeti Iskola. S hogy a tanügyi kérdéseket egészen függetlenül tárgyalhassa, letette a politikai kauciót is.

Jelszava: őszinteség, bátorság, szókimondás. Különösen erős harcot folytat az áll. tisztviselők mozgalmával egyidejűleg a tanítói fizetések megfelelő rendezéséért.

Előfizetés: egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.

A ministeri rendeletek értelmében az iskolák a félévnyi díjak terhére az iskolai számadásokban is elszámolhatják az előfizetést. Ez ujság minden iskolai könyvtárnak a dísz.

Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a

NEMZETI ISKOLA

kiadóhivatala,

Bpest, VII., Rottenbiller-utca 5/a.

A magy. kir. államvasutak Budapest-jobbparti üzletvezetősége.

8945 szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Budapest-Ferencváros állomásán levő pályavendéglő bérletére kötött szerződés 1902. évi augusztus 31-én lejárván, ezen üzletnek 1902. évi szeptember 1-től számított három évi időtartamra azaz 1905. évi augusztus 31-ig leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az egykoronás bélyeggel és következő felirattal «Ajánlat a magy. kir. államvasutak Budapest-Ferencváros állomásán levő vendéglő-üzletnek bérbevételeére a 8945. számhoz» ellátott borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönbén a kellő okmányokkal (erkölcsi-bizonyítvány, vendéglő ipar-engedély stb.) felszerelt ajánlatok 1902. évi május hó 3-ának déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak jobbpárti üzletvezetősége titkári hivatalához (Budapest, Külső Kerepesi-ut nyolc házcsoport) posta útján tértivevény mellett nyújtandók be. Bánatpénz fejében 200 azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas papirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi május 2-ának déli 12 órájáig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tízenegy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számittatni.

Szóban levő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek alolított üzletvezetőség forgalmi osztályában (Budapest, Külső Kerepesi-ut nyolc házcsoport, I. em. 33. sz. ajtó) vagy a budapesti jobbpárti (keleti-pályaudvar) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miert is feltételeztetik, hogy pályázók a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A magy. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott bérre szabadon választhassanak.

Tájékozássul még megjegyezzük, hogy a vendéglős lakásul szolgáló két szoba, konyha és mellékhelyiségeket, valamint az I-II. oszt. éttermet bérlő saját költségén tartozik fűteni és világítani, a III. oszt. ét- és váróterem fűtése és világítása pedig fele részben a vasut-intézet, fele részben pedig bérlő által fog eszközöltetni.

Budapest, 1902 április hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Minden gondot és fáradságot megtakarítanak a t. butorvok, ha egyszerűen a régi, elismert hiruvtól

Sárkány és Schütz
butorcéghez,

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 12. szám alatt a New-York kávéházzal szemben

fordulnak, a hol is mindenkor dusan felszerelt raktára található a minden fajtaú massív kivitelű butoroknak a legjutányosabb árakon irásbéli jótállás mellett.

Személyes meggyőződésre kéri fel a t. butorvásárló közönséget

Sárkány és Schütz
butorcég, kárpitosok és diszitók

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. sz. a New-York kávéházzal szemben. 52

Csészlő-gépek.

8 HP Robey-locomobil 48" vasrámás csészlővel, jó karban, 500 forint; 6 HP magy. gazd. locomobil 7 légkörre, hozzávaló vasrámás csészlővel, teljes felszereléssel, 3 éves, 2400 frt; 4 HP 2 garnitúra, teljes felszereléssel. Garrett és Marschall, 7 éves, 2000 frt; továbbá 5 garnitúra, 6 HP, 1 garnitúra 8 HP, teljesen jó, munkaképes karban, felszereléssel, halál-cset miatt eladó. Jó helyre részletfizetésre is. Takács Imre, Nógrád-Csécs. 2034

A Székelyföld Első kávékiviteli-üzlete
Székely-Keresztur.

Ajánlom kiváló finom minőségű kávémat az alanti árjegyzés szerint 5 klgos postacsomag vételnél bármely postaállomáshoz bérmentve szállítva; u. m.

- 1 klg. kiváló finom Cuba-kávé 1:80, 1:50, 1:30 és 1:20 frt
- 1 " " " Gyöngy-kávé 1:60 és 1:45 "
- 1 " " " Jávaliberia, rendkívülzamatos 1:50 "

Kivánatra több fajtaból is összeállítható 1 postacsomag.

JAKAB ISTVÁN
fűszerkereskedése
Székely-Keresztur.

Mentő munka.

XXXII. Munkaerő-e, vagy áttelepítés?

Bátran tehetjük magunkévá felejtethetetlen emlékü trónörökösünk eme szavait: «az államok és társadalom legbecesebb tőkéje az ember». Ez azonban nem jelentheti azt és ebben a tekintetben a törvényhozásnak sem lehet feltétlen célja, hogy a házasságkötések által igyekezzék eme tőkét gyarapítani, minthogy ezáltal túlnépésedés állna elő, hanem az, hogy e tőkével a lehető legjobban gazdálkodják. Mi természetesebb tehát, hogy az államnak áll érdekében, hogy telepítések által a népesség sűrű és gyér volta folytán előállott ferdeségeket kiegyenlíteni és ezáltal a megingatott gazdasági súlyegyet visszaállítani igyekezzék.

A székely nagy- és középbirtokos Udvarhely-megyében nem panaszkodhatik munkaerő hiánya miatt, mert volna, ha azt úgy tudná díjazni, hogy belőle a székely kisbirtokos munkás megélhessen. Ez azonban általánosságban nem mondható és ezért van a tömeges kivándorlás Romániába, Amerikába és a városi szolgálatba állás. Udvarhely-megyében ugyanis csak egy pár nagybirtok van. Értem ez alatt azon birtoktestet, melynél már oly nagy tőke és sok munkaerő alkalmazandó, hogy a gazdaságnak pusztá vezetése, a felügyelet és ellenőrizet gyakorlata is felülmúlja egy ember erejét és így még teendő végzésére is fizetett hivatalnok alkalmazandó. A többi birtok közt van még egy pár középbirtok, hol a birtokost eléggé elfoglalják a gazdaságával járó teendők. Ami fennmarad az mind kisbirtok, melynek birtokosa maga kénytelen művelni azt, mert különben jövedelméből meg nem élhet. Így tehát a birtok nincs egyes kezében felhalmozva, ami statisztika nélkül is gondolható volt annyival is inkább, mert jobbagyi elem nem volt, vagy nagyon kevés udvarhely-megyeyi székelyek közt és így nagyrészt székely nemesek lévén, a birtokarány meglehetősen egyforma volt. Hol nyerjen tehát biztos, állandó alkalmazást a székely munkásember, kinek itthon kevés vagy éppen semmije sincs? Ilyen szegény ember pedig a folytonos birtokfelosztás, népszaporodás folytán meggyenkben nagyon sok van. A pár nagybirtokos nem fogadhatja fel őket állandóan. A nyári munka kedvéért pedig egyik sem teszi azt a balgaságot, hogy a telet tétlenségben átverje, vagy szolgálatából nyárra haza jöjjön. Így tehát megy oda, ahol állandó alkalmazást

nyerhet. Különb is a pár nagybirtokos nyári munkásbiányról nem nagyon panaszkodhatik, mert a kisbirtokos elvégezve korán az ő teendőit ráutaltságában szívesen megy a nagybirtokosnak napszámra dolgozni, annyival is inkább, mivel a természeti viszonyok folytán a gazdasági munkák ideje nem esik össze (pl. az aratás) és így a kisbirtokos mehet és amint megy is, saját gazdasága hanyagolása nélkül, más községbe dolgozni. Ilyen módon tesznek az siklódiak, kik két héttel is később aratnak mint szomszédjaik.

Hogy a munkás után járni és tudakozódni kell, az is természetes, mert vidéken nem úgy van, mint a városban, hogy csak kimegyünk a piacra és ott a munkások közt válogathatunk. Ezt vitatni tehát felesleges. — Azon székelyeket, kik kivándorolnak, — a méltányos munka hiánya készíti az idegenbe. Őket kellene tehát a kivándorlástól visszatartva — minthogy az államnak minden egyes emberére szüksége van — biztos helyre letelepíteni és állami közadók, amortizációk mellett gazdálkodásra földet adni.

Csak példának akarom felhozni, hogy Szatmárban az ecsedi lép birtokosai mennyire panaszkodnak a munkáskéz hiánya miatt, — kezükben az óriási termőerejű rengeteg sok föld, de nem képesek műveltetni, mert a szegény környékbeli nép nincs hozzá szokva a földműves munkához, halászatból és nádkötésből élve a lecsapolás előtt. Mesés olesón átvethetné az állam e birtokosoktól, kik talán szabadulni akarnának, mivel munkaerejük nincsen az óriási termőerőt kihasználni. A többi mentési eszközök mellett, mint pl. gyárak, jó központi pénztár stb., a kisebb mértékben, áttelepítés is hasznos lehet. E gyakorlati elvek megvalósítása mellett, ha a szegénységet nem is teljesen elfojtani, mert a Szentírás is azt mondja — «szegények mindig lesznek közöttetek» — hanem legalább korlátozni akarjuk, akkor annak főokát ne csak az emberek kapzsiságában, a túlságos vagyoni megosztásban keressük, hanem a tudatlanságban, az emberi élet iránti közönyösségben, erkölcsi sülyedésben és abban kell keresnünk, hogy az emberi életet becsülni még nem tanulták meg.

Ezért igyekszik tehát az állam és kell, hogy még ebben tovább menjen, t. i. hogy a népnevelés és jó egészségügyi törvények szigorú és pontos végrehajtása mellett falusi gazdasági iskolák több község egybevonása által (ha egy község anyagi ereje a kívánt feltételeket nem bírja) a népet a praktikus gazdálkodási elvekbe is bevezeti. Okszerű gyümölcsösök, méhesek stb. berendezése nagyon előmozdítaná a gazdasági életet.

A gazdasági iskolákkal együtt és kapcsolatban létesíthető volna műtrágyagyár is, mely által termékenyebbé lehetne tenni a sziklás hegyes-völgyes szántóföldeket, mert azt a kisbirtokos óriási fáradsága dacára is csak kevésbé tudja termővé tenni.

Ami pedig a szétszórta, apróra parcellázott birtok tagosítását illeti, ezzel csinján kell bánni, mert nagy kezelési előnye dacára sem foganatosítható gazdasági hátrány nélkül mindenütt. Amint tapasztalhattuk az erdők arányos irtásánál történt visszaélések rossz hatását, nem csodálkozhatunk, ha a nép irtózik e másik ujítástól is. A tagosítást csak a nagyobb birtokosok akarhatják, akik könnyen kieszközölhetik maguk részére a jó földeket. Nekik könnyű helyzetük lenne, mert a célszerű kezelés mellett még tagjukon csordamarhákat, nyájukat képesek nevelni és eltartani. De nem így az a kisbirtokos, ki a tagosítás előtt kicsiny földbeli jövedelmét baromtenyésztés által pótolta. Tagosítással koldusbotra jut, mert a hármas határ eltörlésével megszűnik a közös legelő és így 3—4 hold földjén még egy tehenet sem tud eltartani.

És ekkor mihez fogna sok község kisbirtokosa, hol folyamatba tétetett a tagosítás, eladná a 3—4 hold földjét, vagy eladósítaná, ha volna hol és bemenne Romániába szerencsét próbálni. Hogy nem marad itthon, annak a keserű multon kívül még az az oka is van, hogy nem mindenik székely ember teszi meg azt, hogy saját fájából való nagyobb birtokos szolgálatába álljon, mert ambíciója sebezve van és e helyett elmegy szolgálni bárhová, csak nyomorteljes földjét, mely neki gyötrelmére testi és lelki épségének megcsorbitására vezetett, odahagyhassa. És ennek sok hátránya van, mert a gazdálkodáshoz szokott nép nem folytathat gazdálkodást, hanem elmegy a városba tömegesen szolgálni, hol amit lát és tanul, saját magának nem használra, sőt kárára van, mert eltanulja az oktaian fényűzést s megmeteljezi erkölcsiségét. Mikor pedig hazatér a városból, telve hamis illúzióval, nem becsüli a falut és földművelést semmire.

Nem is csodálkozhatni ezen, mert bárkivel is a székelyek közül így történnék, mert a mult, melyben királyaink és fejedelmink annyi kiváltságban részesítették a székely népet, amely e kedvezményeket meg is érdemelte, mily keserű valóra ébresztené fel az, ha a kormány nem igyekezne minél hamarabb e szegény székely nép segítségére sietni? A kormány nemcsak a multhoz, de saját magához is következetlen lenne, hogy a Magyarországon levő több nemzetiségek

Gyenge Véró meg Eröss János.

— A Magyarság eredeti tárcája. —

Irla: Azar.

Ott hagytam el, hogy én a Csik-Magasán gyenge voltam az erőssel, a sebzett óriás-medvével szemben. Nem löttem bele, mert anya volt, s azért, hogy a gyermekét a hóna alatt szoritotta és hogy mindég azt az oldalát, a «balat» — tartotta felém. Még morgott is nekem valamit:

— Ne bánts, hiszen én anya vagyok! Az már igaz és világos, hogy nem lehet egy anyamedvének olyan a hangja, miként egy primadonnáé, de azért lehet megindító, szivreható, szivhez szóló. — Nem bánom a gyávaság látszatát sem, mert most ime elmondom ennek a medvehistóriának a továbbfolytatását és a végét, amidőn is ki fog tűnni, hogy én mégsem voltam gyáva.

Ugy történt, hogy a puskadurranásra előjövénnek a vadászok is.

Albert bá' agyarra fogta a pipáját, keményen «szíp»-ta, nagyokat eregelt belőle s úgy mondá a többinek:

— Hát csak hallám a recscsenést, azután a nagy roppanást, azután megint a recscsenés-zakata és ott termék előttem az istentelen nagy rusnya, varasbéka medvéje. Bocscsot is tartott a tulsó hónya alatt. Ugy mondom, ahogy volt!

Sógor Péter, a komám, a cigány-szinszabásu, azt kérdi továbbad:

— Aztán mit csinált az a medve, amikor kilépett?

— Mit-e? Forgatta a fejét jobbra-balra, de hirtelen, de fürgén, mint a nyul.

— De hát kied belelött! Hát hová lött? Mert ez a fő!

— Én igen, bele hát! A jobb oldalába, hónaljba. Az egyik biztosan talált, jól talált, a másiktól nem felelek, mert ugrott.

Tudniillik, hogy a medve ugrott.

— Meglátjuk, utána megyünk a nyomán.

— Én meg ott állottam félrebb, «szíp»-tam a pipámat keményen és gondolám:

— Ha ti tudjátok, amit én, bizony huszonötöt vágnátok reám.

Ezért is szólék Sógor Péternek, a komámnak:

— Komám! Ti csak menjetek. Én elmegyek erre az egyenes uton, ki a Gréces, a Tinkák fele, a tisztás szélébe.

Nehogy a közelökben legyek!

— Jól van, komám. Látszik, tudod a járást, — mi is arra nyomászunk, ott találkozzunk.

A dolog úgy áll, hogy én bizony soha sem jártam arra, hanem a katonai mappámról pompásan tudtam magam tájékozni, mihelyt egyszer a Csik-Magasán valék.

Azután még utánam kiáltott a komám:

— Komám!

— Mi az?

— Nem ártana, ha még valakit vinnél magaddal, jobb, ha ketten lesztek.

— Miért?!

— Ha a medve reád talál menni, megcsufol, hiába vagy nagy vadász. Különb lehet kétféle piros roglyás medve is arrafelé. És nevetett egy jót hozzám.

— Hiszen igazad van, de ketten vagyunk! s mutatám a puskámat.

Most is azt mondom, az Isten mentsen minden habari-bolondot a puskával való bánásköz-

ben, hogy ne is kerüljön habarinak a kezébe. Engem most is megmentett, ámbár nem vagyok habari.

Tehát a dolog úgy történt, hogy ök, Albert bá', Sógor Péter komám, meg még vagy hatan jópuskások elindulának szeltében a nyomon. És nyomászták a véresre lött, rétfenetenen sebzett óriás anyamedvét, nagy tudással, előrelátással, nagy bátorsággal.

En meg elindultam az én soha nem látott utamon. Csak a mappám, meg a napjársáról tudtam, hogy ez az. Kár, hogy a muszkáknak is meg vannak ezek a mappák. S mentem, mendégéltem a saját magam választotta uton. Olyan egyenes volt, hogy négylovas hintóval is lehetett volna rajta járni.

Ki tudja azt megmondani, hány száz év óta hullott arra az útra a félevezredes fáknak a tülevele. Mint a puha szőnyegen, úgy jártam rajta, még ringott alattam, hintáztatott. S én lépegettem az őserdő nagy csendjében nesztelenül, zajtalanul. Csak az óriásfenyők tetején általjáró szellő suhanását hallottam olykor-olykor, amint megzendült, meg elhalt, meg fel-felriant, ritmusba hozsannát, alleluját zengve. De lent, ahol én jártam, olyan csend volt, hogy még a szunyogzummögést, szúrágást is meg lehetett hallani.

A szunyogok mind soványak voltak, a szű pedig csak a Bedő Albert-féle apácabogártól megölt fáknak dolgozott.

Közben pedig hallottam, messze-fent felettem a nyomászók, a medvenyomot keresők egyes jeladó kiáltását. Messze-messze voltak tőlem, mégis úgy hangzott, mintha valamely nagy boltozat alól, a közelből verődött volna vissza hozzám a hang:

— Ho-óp! Hal-loó. Erre felfelé!

némelyikét bő segítséggel látja el és a szegény székely népnek, mely tagadhatatlanul évszázadokon át sok szolgálatot tett, létezését lehetetlené. A pusztulás pedig bekövetkezne, mert a nép végre elvesztve önbizalmát, kétségbeesésében erkölcstelen életnek és itálnak adná magát s így a bankok utján idegen nemzetiségek kezébe jutva, eljönne az az idő, amikor a kormány politikai és gazdasági tértelensége miatt 25.000 székely magyar kisbirtokos veszi kezébe a vándorbotot, tönkretelve, melyre nem önhibájából származó tértelensége, hanem a természet és tudatlansága vezette.

(Ért.)

Péter Sámuel.

XXXIII. Az iszákosság ellen.

A «Magyarország» hasábjain örvendetes mozgalom indult meg a magyar nők köréből a nép érdekében. Az alsóbb osztályok emelése újabb idők tanúsága szerint a felsőbbek önfeláldozásának és munkájának közbejötté nélkül nem igen sikerül. E munka inkább kulturális jellegű; küzd bizonyos rossz tulajdonságok ellen, nevel, tanít és segítézésre s kulturális intézmények meghonosítására törekszik. A cél elérésére szükséges gazdasági eszközöket is leginkább társadalmi uton hozza össze. A nép gazdasági helyzetének emelésében ma már mindinkább előtérbe lép az állam, bár a társadalom szerepe is fontos, épp úgy miként ezt is kulturális törekvéseiben az állam hatalmasan támogathatja.

Egy ily fontos kulturtörekvés az iszákosság elleni küzdelem, mely a nyugati államokban nagyot haladt. Nálunk ez irányban nem sok történt, bár az iszákosság igen nagy mérvű. Népkünk, mely tulnyomó részben földmives, falun él s a nemzeti erő forrásán tekinthető, rohamosan adja magát neki. S a székely-akció egyik fontos célja kell hogy legyen az iszákosság ellen való küzdelem; okainak, hatásainak vizsgálása.

Az e kérdésről keletkezett irodalom megállapításai szerint a rossz lakásvizonyok, a rossz táplálkozás, a társadalmi tehetetlenség folytán az üdülés és szórakozás helyesebb és jobb formáinak hiánya, a gyakori családi czivakodások egyfelől, másfelől a hajdon elem könnyelműsége mozdítják elő az iszákosságot, mely viszont az előbbi bajok elmérgesítésére és fokozására van nagy hatással s maga után vonja a teljes erkölcsi és testi romlást. Ezért aztán a munkások építő-társaságok, a mérsékletességi egyletek s más intézmények nagy fontosságot nyertek az iszákosság ellen való küzdelemben. De mindjárt

jegyezzük meg, hogy a dolgok első sorban a nagy gyárvárosok, vagy városrészek munkásainál állanak így. A földmives osztálynál, ha oly elválasztást teszünk, hogy megkülönböztetjük a kisbirtokost, mely földjéből él, vagy még napszámba is jár és a mezei munkásokat általában, azt látjuk, hogy az előbbi osztály általában kielégítő lakás, ruházati és táplálkozási viszonyokkal rendelkezik. Ez a székely viszonyokra is áll. A székely parasztház kedves és a követelményeknek megfelelő. Az asszonyok meg jó gazdasszonyok; szönnék, fonnak s a ruházatkodásra kiváló gondjuk van. A mi a második, vagyis a mezei munkások csoportját illeti, legtöbbször van házuk; s különben is kisebbségben van azon elemmel szemben, melynek van egy talpalatnyi földje s nem tisztán napszámos.

Igy tehát rossz, komor lakásvizonyokkal, a háztartás hiányával a földmives népség iszákosságát magyarázni nem lehet. Az utóbbival azonban így még se lehet végezni. A mezei munkások, kiknek sokszor messze el kell menni hazulról, munkaközben tényleg sok száraz ételt esznek, mely gyomrukát megterheli s a szesz italokba vetett hitet, melyek az emésztést előmozdítják, nagyban előmozdítja. De emeli aztán a fogyasztás mértékét is, amint a mesterséges eszközökkel támogatott gyomor mind kevésbé emészt jól s mindinkább rászorul a szeszre.

Sokkal fontosabb s a falusi életet ismerő előtt nyilvánvaló ok az, hogy eddig nem igen volt gondoskodva arról, hogy a pihenés óráit, a vasárnap délutánokat, az unalmas téli estétet a nép ne erkölcsi és testi kárára töltsse el. A templomon kívül a korcsma volt legtöbbször az egyetlen találkozó hely.

Az ember nemcsak kenyérrel él, de az is igaz, hogy nemcsak igével él és a korcsma a templomot tulszárnyalta. S ha jól meggondoljuk a dolgot, azon sok keservesen megszerzett pénzért, mely italért a korcsmába folyik, azért a sok felidült családi életért s gazdasági és erkölcsi tönkremenetelért, a korcsma rendszeren lelkiismeretlenül kezelt italt ad, piszkos s dohos lebujsban, zsiros asztalon és padokon s utját állja a jobb izlés, a tisztaság fejlődésének, mely egyedül teszi lehetővé a család és a nő izlést javító hivatásának betölthetőségét. A korcsmárosok legrosszabb, leggondozatlanabb szobája az, melyben kimernek. Az ő érdekük nem is kívánja, hogy azt javítsák, kellemsé tegyék; tán a «parasztoknak» tegyen jó butort, őket vezesse tiszta szobába, hogy szétrugják. Vagy ő vegye magára azon fáradságot, hogy a falusiakat az izlésre szoktassa, megtanítsa, hogy jobb

mulatóhelyen tisztességes módon és mérsékletesen mulatni. De meg erre nem is képes a korcsmáros, kinek legtöbbször versenytársakkal van dolga s így a minél nagyobb fogyasztás az érdeke. Igen gyakran meg nincs kellő értelme, vagy vagyoni ereje, hogy tőle ily szempontokat várni lehetne. S ha meg volnának is ezek, hol az önfeláldozás! Látjuk tehát, hogy a falusi nép iszákossága ellen való küzdelem éle a korcsma ellen kell elsősorban irányuljon. A korcsma helyét fel kell váltása egy oly intézmény, mely a italmérés-sel nem nyereszkedik, mely erkölcsi szempontoknak hódol s mely a népnek alkalmat ad az összejövetelre; a mulatózókra erkölcsi hatást tud gyakorolni. A feladat megoldását megkönnyíti azon körülmény, hogy közseink népesek s igen sok helyt több község van összenöve.

Egy kulturális mozgalomnak kellene kezébe venni a dolgot s tanulmányozni s különösen agitálni s áldozni az eszme érdekében. A dolog nálunk még pénzügyi nehézségekbe is ütközik, mert az államot az italmérés kérdésében jövedelmi szempontok vezetik. A szesz fogyasztási adója nagy, de nem akkora, hogy a termelést korlátozná. Erre nézve sincs semmi intézkedés, hogy lehetőleg finom italok jussanak a néphez. Azon, Németországban felmerült eszme, hogy az élvezet szempontjából termelt szeszmenyiség korlátoztatván a gyárosok egy nyervek kárpótlást, hogy az állam az ipari célokra (motorhajtás, világítás, fűtés) való termelést mozdítsa elő, nálunk még nem találja meg a kellő ipari fejlettséget. Mindez azt mutatja, hogy a kérdés megoldása nagy tanulmányt igényel s az állam és társadalom együttes munkájára vár. De a népjólét, a nemzeti egészség kívánja, hogy minél hatalmasabb mozgalom induljon meg érdekében. S ebben a magyar női közönségnek kell első sorban kivenni részét; hisz elsősorban a nők körében található visszhangra egy ily mozgalom, mely az iszákosság ellen küzd: kétségtelen ugyanis, hogy családi élet megromlásában az iszákosságnak igen nagy szerepe van, hogy a megromtja a gyermekek jó nevelését, a szegénységet és nyomort igen előmozdítja, szaporítja az uzsorás, lelkiismeretlen korcsmárosok számát, kik a fogyasztási kis hitel útján kiszípolozzák a népet.

Szükséges, hogy a magyar előkelő női kar terjesse a konyhai és a célszerű élvezeti cikkek ismeretét a nép körében, azok olcsó és jutányos beszerzésében segélyére legyen. Német gyárakban kísérletet tettek azzal, hogy a munkásokat úgy szoktatták le a szesz élvezetről, hogy másféle frissítővel és élvezeti cikkekkel látták el.

Azután megint:

— Hop-hop! Itt vagyunk!

Megelőztem őket. En mentem az én rengetegben való gyönyörűsége szép úton, ők meg mit tudom én, merre «bakaráz»-tak a nyomon?

Már nem is hallottam semmit, semmi emberi zajt, mind messze elmaradt tőlem, csak fent a szellő harmóniáját hallottam, lent pedig a templomi csendben, a félhomályban az egyedüllet megnyugtató érzésével lassan haladva lépegettem és így, lassan sietve siettem napfényt keresni.

A sűrű őserdő félhomálya egyszer csak az ut irányában el kezdett oszlani, a világosság mind jobban derengett felém s én már nem néztem szét magam körül oly félőn, elővigyázóan, hiszen már minden tárgyat jól ki tudtam venni magam körül, a közelében. — A mohás sziklát, a ledőlő fatörzset, a medvealaku korhadt fatörzset, mind-mind láttam már. Már egyik sem volt medve. A puskámat is vállra vettem s a nyakatorós (tiroli) pipámat is újból elővevém.

Bizony jó a pipa néha!

Ezután? Elém tárult a panoráma, madártárlathól. En az óriási magasságból (Csik-Magasa) néztem le az erdei tisztás szélétől az alattam elterülő paradicsomi képre. Lankások, apró hegyek, egy-egy darab tisztás, egy-egy kékesen zöldelő fenyvesrész, a kigyózdó Maros-fő, a Maros folyó eredete, mint valami fel-felcsillanó ezüst-patak, messze lehúzódva a gyergyói síkságba, olyan messzire, ahová már a szem sem ér el. Azután lent az aljban a fehérre meszelt apró házak, az elszórt tanya-lakások.

Innen, a magasból úgy látom, mintha mind-megannyi egy-egy fehér babszem lenne, de fekete foltokkal. Az ablak, az ajtó, a fedél látszik cketének, a fehérén.

Lehevertem egy sűrű györfabokor alá, a gyepe, hogy élvezzem a fényes napot, a virágos tisztást, a millió-millió tündöklő harmateppet a fűszálon, a falevélen, a méhészongást, a fenyőillatot, az erdei széna szagát, — mindent.

Hogy pihenjek, meg hogy nyugodtan «szíp»-bassam a pipámat, éppen hanyatán feküdtem. Egy-egy futó felhő szépen el-elvonult felettem, mindenféle mókát, torzalakat csapva nékem.

Némelyikről azt hívém, hogy az Andrassy profilja (csik-szt.-királyi), egyszerűen ugyanaz a felhő valahogy furcsán fordul, hát akkor meg a kislíaimat látom, a vén öreget, a «Janó»-t, amint magyaráz nékem, a kezelé gesztust csinálván, magyaráz-magyaráz oly dolgokat, amiket ő most tanul, én meg ez előtt 28 évvel.

A pipám «erőst» szólott, az pedig valami olyan monoton, egyhangu muzsika, hogy el lehet mellette aludni. El is szunnyadtam.

S amint így javában szunnyadok, szunyókálok és félálomban látom a kislíaimat, egyszer csak bizony fölpatanték.

Valami sikoltásfelét hallottam. Nem ijedt hang volt az, mert utána csengő kacagás jött, aztán megint kacagás, emberi csengő hangon való eszevegés, ami hasonlított a madárcsicsergéshez.

Vajon miféle, ki lehet az, aki engem zavarni jöve ide, ebbe az istenadta paradicsomi nyugalomba?

Megdörzsöltem mind a két szememet, s ahogy hirtelen felülék ijedtemben, ott láték magam előtt a napfényes tisztáson, alig 20—30 lépésre egy leányt és egy legényt. A leány olyan volt, mint az ingó-hajló nádszál, egyenes, kacagós, piros orcával, két vastag hajfonattal. A nap fénye a haján acélkékes színt játszott. A legény meg magas, erőteljes, szélesvállu, kemény-nemes arc-

vonásu volt, hanem aztán olyan sudár is, mint az a rengetegből való ősfenyő!

Szénarendet — «hujz»-tak össze. Egyik az egyik végiből, a másik a másik végiből, s a mikor a középre értek, «urram bocsa» a legény megfogta a leányt!

Bizony mondom öreg ember vagyok «immár» — (nem vén ember), de megnézélem emez ifjú emberpárt! Akik megtanulták a réttől, a erdőből, a madártól, sőt még a csörgedező pataktól is, hogy van élet e földön, van Isten parancsa, az hogy élni kell, és ami a fő — szeretni.

S amiként a havasi evetben gyönyörködtem, ugy gyönyörködtem ebben az idillben is. Gyönyörködtem a dévaj leánykacagásban (ők nem látták a bokortól), a szép sudár legény incselkedésében, hogy amikor a gyengét szereti az erős, hogy szép volt a napfényes tisztás, az erdőszéle, a madárcsere és sok minden. Akkor ezt az idillt megromtá valami, ami nem «Deus ex machina» volt, hanem maga a medvébe bujt ördög! Akkor hallék egy rettenetes bődülést, amely már iszonyat volt.

Az erdőszéle, vaiaimivel feljebb rajtunk felől, előtört megdühödvé, véres-tajtékzó habot hányva, az én előbb látott anyamedvé. Az volt az, az enyém! A bocsa már nem tartotta a hónalja alatt. Ki tudja, hova tette? Elcsapta magától? Már nem volt anya, csak egy megdühödött fenevad, amelyen kiütött a «furor bestiae.»

A leány egy hang, egy szó nélkül keresztül-ölelte a legény széles vállát, megcsókolta a napbarnította orcáját s aztán futott le a hegyen, sikoltva. Ez már más sikoltás volt, nem mint az előbbeni. Mintha kétségbeesett, utolsó bucsuzás volt volna.

A legény meg fölkapta a kaszáját, kivágta támadó-védő helyzetbe az egyik lábát és várt:

A munkások nagyobb percentje lemondott a szesz élvezetről. Vajjon a falusi asszonyok jobb és értelmesebb elemét nem lehetne-e felhasználni a munkában? Vagy tovább menve a szintén veszélyes módon iszákosodó férfi-fiataliságra jól szervezett nőközönség nem hathatna-e?

Mindez azért is fontos, mert abban, hogy a férjhez nem ment s így magára utalt lányok száma szaporodik a nép körében is, nagy része van az iszákosságnak is s éppen a nők ezen osztálya adja magát legkönnyebben az erkölcselenségnek és hasonlóképp a férfiakhoz az iszákosságnak.

(Kolozsvár.)

Nagy József.

XXXIV. «Ekhó».

Jóleső örömmel olvasám e lap 65-ik számában csikországi Orbán József jól megírt levelét. Fokozta örömet a tudat, hogy, no lám: van még Orbán a világon.

Ezért a pompás cikkért szóban és írásban sokan gratuláltak, de érdemtellenül, mert ime ama szép, csiki dialektusban — szókimondással — megírt levelet az én csiki dupla druzsám írta. Nem engem, őt illeti tehát a dicsőség.

Az én csikországi druzsám levelének hangja «ekhó» vágott bennem; visszaadom hangját. S ha e levelem nem ütné mértékben a druzsám levelét: ne csudálkozzék rajt az olvasó, hiszen az ekhó mindig gyöngébb, mint az eredeti hang vala.

De térjünk a visszhangra. Abban igaza van csiki Orbánnak, hogy a székely bajairól, e bajok urusságairól, sok okos és sok nem okos szó esett már az újságokban. De az én dupla druzsám levele csupán Csikországról szól; pedig van ám nálunk — Udvarhelyszéken — is baja a székelynek, van még egyebütt is. Gyógyszert is lehetne — már ahol el nem késett — találni reája. Lássunk egy párt ezekből:

Speciális bajaink egyike az «El Amerikába» ügy. Én édes Istenkém! hogy elpáholák egymást e mián az újságban «urak és parasztok». Am ezzel e baj orvosolva nincs; mivel igaza legyen az ellenzék által obstruált s ez operációban kiérdemült kormányelnökünknek, hogy a «haza nem nagy szálamokban; nagy tettekben szolgáltatik» helyesen.

Szóljak-e speciális bajaink legnagyobbikáról, a «Gábor» bankjáról?! Hisz ez ügy eléggé ismeretes az olvasó előtt. Mennyiünk alul vivé el e bukott székelybank a földet; fejünk fölül a házat s borítá ürességnek sötét éjjelében zsebünknek világát?!

— Az áldóját, jöszte-sze, rusnya!

Annyit mondok, hogy csakugyan «rusnya» volt. A jobboldala vérzett, a nyelve kilógott, s a szájából véres habot köpködött jobbra-balra. A kicsiny boc, a gyermeke, ott höndörgött utána, «vicsogva-vacsogva», de már arra ügyet sem vetett.

Annyit is mondok, hogy bizony megharagudtam. Hogy egy anya elhagyja a vinyogó porontyát, hogy nekidühödjék, s nekitámadjon olyannak, akik neki nem vétettek, elzavarja az én indulásban lévő gyönyörű székely emberparómat és még meg is ölje?

— No nem!!

Olyant ugrottam, mint mikor kisdíák-koromban «métát» játszottam. Talpra! a puskámat rendbenéztem egy szempillantásra, s azután — futólépés!

Hogy én hagyjam az én elrontott idillemből a legényt, a szép-szál embert, a robusztusát, aki egyedül kapja a kaszáját, kifeszíti a lábát, s megáll ennek a tajtékzó, véres, dühödő fenavadnak, csak azért, hogy védje a másikat, akit szeret, a szép ingó-hajló nádszál leánykát?!

Ahogy futólépésben odaértem, a legénytől a medve már csak 8—10 lépésre volt, én meg 5—6-ra a medvétől. Engem ő nem látott, csak a legényt nézte, de milyen «sunyin», milyen bösz számításal.

Ó kéllábra állott és ugrani akart, neki a legénynek, hogy megölje, én meg hat lépésről, a lábamat megvetve, egy szempillantás alatt belelöttem. Éppen a baloldala, ahol azelőtt a bocsot tartotta.

Nagyot bödült, felém fordult, odakapott a kezével, ahova én löttem s mintha onnan valamit kivett volna, kitépett volna, mintha azt hozzám akarta volna vágni, úgy sujtott felém az első-

Hát erre lehetne is urasságot találni, mely ha rajtunk, U. G. bankja miatt bukott székelyeknek bajain ha már nem is segítene: legalább megóvna «hasonló jók»-tól másokat. Recipe: hozzon — kinek jussa van hozzá — olyan törvényt, hogy a nyilvános pénzüzetek ne csak nyilvános számadásra köteleztessenek; ám azok — évenként legalább egyszer — nyilvánosan «meg is vizsgáltsanak», még pedig oly formán, hogy előre meg nem határozott napon állítson be az egyes bankokba egy-egy jó nyírágsőprűvel egy-egy magasabb rangú, lelkiismeretes miniszteri hivatalnok. Csapja zárba az ajtókat; vizsgálja meg a könyveket, váltótárcát, pénztárt, szóval; nézze meg jól, ha tiszta-e ott «minden»! S ha nem: tessék «kiseperni az üzletet», törvény elé állítani tüstént az arra érdemekeket szerzett bankhivatalnokot.

Mert tessék elhinni, kérem alásan, ha ez így lett volna ezelőtt: most mint unikum — a csikiak volna csupán Bukov s nem dicsekednének — fájdalom — vele mi is udvarhelyszékiek.

Speciális bajaink legspeciálisabbika a mi közlekedő utaink.

Az én községemből például négyfelé viszen le az ut (1000 méterre lakunk a tenger színe felett); e négy ut közül hóban mindenik, egyébkor egy járható csupán. Pedig községem 315 székely családjának csaknem mindenike faiparával, gyümölcsessel szekereskedik, abból él, abból fizeti a megyei rovattal, az utadót. Néhány éve, hogy egyik törvényhatósági ülés vicinális uttá építendőnek határozta el a «Gyergyó országa» felé vezető járhatlan utunkat, 10 érdekelt község költségére, 20 kilométerben. S ma?! Pár év óta?!... Fél éve hever az ügy a miniszterium poros aktái közt, láthatlan betűkkel riván le reánk a szálló ige: hadd törjék ki kereke, maga s lova lába, nyaka neki; hát «mert mindörökké *balpártoskodók*?! Hát itt tudnám én az urasságot! de miért mondjam meg: ugy sincs arra patika.

Községem határa 5000 kat. hold. Rajta 1, mondd: egy fahíd van csupán; egyebütt, határunkon avagy a községben hídna, küpünek hire, helye sincs. A természetalkotta «átereszeken» zökentünk át szekerünkön, hogy «megrug belé belünk, májunkt és vesénk». E tekintetben már csakugyan *árvák* vagyunk, magunkon pedig önként — elég szomorú dolog — segíteni nem igen szeretjük.

De nem folytatom tovább. Bajainkat felsorolni mind amugy sem lehetne, a munka is hasztalan fáradság; nem leszen annak nagy részéből «gálicő soha se». Mert hát hiába óbégatunk. Vagy

lábával és azután — összeesett. Mint a zsák, ugy omlott össze. Én hátráltam s a puskámat szoritottam, még egy golyóm volt benne.

A medve «vergelődött» még «egy kicsiddég», én őrt állottam a puskámmal, hogy ha kell, még belelőjjelek. De hát nem kellett.

A legény pedig ott állott szintén, mint az oszlop, a kezében a kasza, vágásra emelve, ki volt feszítve a lába és csak nézte a vergődő, rettenetes állatot.

— Megijedél, fiam?

— Meg a puskaszótól, bé is dugult a jobb fülem.

— Hát nem a medvétől?

— Nem én a rusnyától, — ehelyt levágtam volna.

— Tedd le már azt a kaszád.

— Nem én, amig mozog. Nem hiszek neki.

— Hogy hívnek, fiam?

— Eröss Jánosnak.

— No fiam, azt látom, hogy erős vagy, de azt is látom, hogy derék ember vagy.

Erre ért oda az idillemből a másik fele, a székely, a leányka. Olyan sápadt volt, mint a szűrt viasz. Csak nézett reám bámulón, a tágra nyitott nagy, fekete két szép szemével.

— Hogy hívnek, kis leányom?

— Gyenge Vérónak, instálom.

— No fiam, azt is látom, hogy te meg csakugyan gyenge valál ennek az erős Jánosnak.

Csak elkapta a kezem, lehajolt s ugy csókolt meg.

— Hát ez mi — miért, kis leányom?

— És megcirógatám a szép haját, az orcáját.

— Instálom, hogy nem engedé a Jánost megölni.

— Ugy láttam, szereted.

— Olyan halkán, olyan sutogva mondotta;

talán még se... Én nem vagyok peszimista, mint csiki dupla druzsám. Én hiszem, valom az ígét: «segíts magadon s az Isten is megsegít»; vagyis: a társadalom, a kormány siet — ahol lehet — rajtunk segíteni; csak mi ne dugjuk össze kezünket. Ott van a «székely akció» társadalmi oldala; ott van a «Gábor» bukott bankja miatt bukott székelyeknek a magas kormány pénze, kiküldöttei általi mentési kísérletezése; ott van — ha kell — az egész székelysége áldást hozható «Székelykereszturi államilag segélyezett len-áztató gyár» üzeme stb. stb.

Szóval: vannak, vannak «csillagok» egünkön s talán meg is «virrad»; hiszen sajtóban s hivatalosan eléggé «kukorikulunk» s tennők-e ezt, ha nem éreznek a hajnal közeledtét?!

Bizony ideje lenne már, hogy nekünk is «megviradjon!»

Orbán József.

Világ folyása.

— április 11.

A klerksdorpi tanácskozások alighanem az angol-búr béke megkötésére fognak vezetni. Az angolok által ajánlott békefeltételek ugyan még most sem olyanok, hogy a búrok elfogadhatnák, de remény van reá, hogy közeledik a két ellentétes föltétel.

A londoni körökben megvannak győződve, hogy a búr vezérek konferenciája nem jött volna létre, ha az utóbbiak meg nem elégték volna a háborút.

Teljesen megbízható helyről jelentik, hogy a kormány azokat a prozociókat, amelyet a búr vezérek a legközelebbi órákban el fognak határozni, közvetlenül Londonba való megérkezésük után teljes szövegükben közölni fogja mind a két házzal.

Krüger környezete a klerksdorpi tárgyalásokat illetőleg nagy tartózkodást tanúsít, de abból a kevésből, ami ezekből a hírekből kiszivárog, kevés hitelt tulajdonítanak a békéről szóló híreknek.

A belga szocialisták forrongása napról-napra veszedelmesebb karaktert ölt. Az a nagy tüntetés, mely tegnapelőtt volt Brüsszelben, tegnap este ismétlődött és óriási zavargássá fajult. A tüntetők kövel bombáztak több házat, beverték a boltok és lakások ablakait, feltépték az utca kövezetét s revolverből sokszor reálítottak a csendőrökre és a polgári gárdára, amely ellenük kivonult.

A csendőrség szuronyát használta. Az összetűközésben száznál több ember megsebesült, közte sok asszony és gyermek is. Attól tartanak,

— Igen.

S aztán odaszaladt a medvéhez, belerugott az oldalába, megtépázta a fülénél fogva és egyszer csak nagyot nézett, az arevonásain a harag elsimult s hát hozza a kicsiny «muftot» — a kötényében. A kicsiny bocscs ott kereskedett az anyja alatt. Hogy mit? Bizony az már hülőfélen volt.

— Mit csináljak ezzel instálom? s ugy gügyöggette, babusgatta, hogy én is ellágyultam bele.

Ez jó anya lesz.

— Vidd haza, fiam és szoptasd.

A leány ismét nagyot nézett reám bámulón s az kérdi:

— Mivel?

Én meg elnevettem magam, de jóízűen, de kacagóan:

— Hát, fiam, «tönts» egy «éveg»-be edestejet s abból öntsd a szájába, meglásd, 2—3 hét múlva már ő maga fogja enni még a tejes puliszkát is, a kenyeret is, meg mindenfélét. Hanem aztán, ha megnő, a körmire ügyeljetelek, mert nem jó lesz a cirógatása.

A medvét betakartattam bojtjal, amit János vágott, hogy a nap ne tüzze erősen s a legyek ne ériék.

Az én ifjú párom már messze lent járt a völgy aljában, már őket is csak aféle apró hangyáknak láttam, a pipámat is kiverém, megtöltém s újból meggyújtám, amikor csak hallom újból a nyomászokat:

— Hop-hop!

— Hu-ut ide-ne. Itt vagyok!

S előjövénem mindannyian és az öreg Albert bá' azt kérdi nagy tüzesen:

— Felzavartuk a medvét ott a tulsó erdőben, a völgyesen, itt nem ment-e által, nem látá-e a nagysás ur?

hogy jövő kedden még nagyobb mértékű zavarás lesz, mert a szocialista izgatók erre a napra általános sztrájkra szólítják fel a munkásokat az egész országban.

Brüsszelben és a nagyobb vidéki városokban a hatóságok nagy előkészületeket tesznek az általános sztrájk esetére. A katonaságot éles töltényekkel látták el.

Megállapodásunk a szent székek cím alatt a *Glasz Crngerca* vezércikkét ír a San Girolamo intézet ügyéről, amelyben kiemeli, hogy a montenegrói kormány akciója nem irányult más ellen, mint az intézet neve ellen, amennyiben valamennyi törzs egyenjogúságának és egyenlőségének megfelelő nevet kívánt.

A *Slavorum gentem* kezdetű breve tartalmának többi része ellen a montenegrói kormánynak semmi kifogása nem volt. Ami a nevet illeti, az intézet egész története azt bizonyítja, hogy a horvát név és törzs soha sem szerepelt külön és kizárólagos etnografiai fogalom gyanánt, hanem az illírek neve alatt testvéri egyetértésben találkoztak szerbek, horvátok és szlovének s szent egyetértésben szolgáltak egy magasabb nemzeti eszmét. A cikk azt mondja továbbá: Római képviselőnk négy hónapi tevékenység után a pápa előzékenysége és a kuria örvendetes hajlandósága mellett teljesen a montenegrói követelések szellemében oldotta meg a feladatát, amely követelések Montenegro és Szerbia teljes egyetértését és az egész szerb nép érzelmeit fejezik ki. A cikk így végződik: Meg vagyunk róla győződve, hogy horvát barátaink, akik ebben a pillanatban ok nélkül elkedvetlenedtek, maguk is be fogják látni, hogy a mi sikerünkben nincsenek legyőzöttek és győztesek. Győztes csupán a nemzeti eszme, amelyet az önálló szerb állam képvisel az egész Dél javára és ebben a tekintetben a Vatikánnal való megegyezésünk tanulságos és irányadó a jövőre nézve.

A székelyföld és a Balaton melléke.

A Székelyföldről és a Balatonmellékről érdekesen emlékezett meg *László Mihály* a képviselőház minapi ülésén elmondott beszédében, amely a jelenlegi kormányt arra figyelmeztette, hogy a két elhanyagolt vidék érdekeit melegebben pártfogolják, mint az előző kormányok. A beszéd egész terjedelmében a következő:

László Mihály: T. ház! Miután nem akarom a költségvetési vitát nyújtani, egészen röviden csak két dologra hívom fel a t. miniszter ur figyelmét. Az

- Láttam.
- Merre ment el?
- Semerre sem.
- Hát hol van?
- Itt van.
- Hol?
- Ott a cserekllye alatt, hogy meg ne süsse a nap.

S körülállók a medvét. Albert magyarázta, hogy ő a jobb hónaljába lött, a bocs meg most a nyomászásnál elmaradott. (El a csumát, mert oda nem adtam Vérónak, a gyengének!) Hogy én hova löttem, azt nem tudja, de jól meglőttem.

— Honnan, hogy, hova löve?
— Itt állottam, a medve itt volt, két lábom, a kezével felém akart nyulni, hát meglőttem.

A többi mindet elhallgattam, nem akartam, hogy Véróka még egyszer piruljon.

És Albert is odament az elejtett vadhoz és ő is belerugott s azt mondá:

— Nye te rusnya, mér tevéd porrá a drágajó kahalámát!

S ezután szalonnát sütött és több efféléit evénk. A medve bőrét nekem ajánlották föl, hogy legyen az enyém, szép volt, de én nem fogadtam el. El kell adni, legyen közös. Csak a golyót tartottam meg, amely a szívet furta által. Hyenfajta golyóm van már vagy négy darab. A vármegye fizetett valami duvad-pénzt, a bőr meg elkelt úgy nyersen nyolcvan forintot. Egy bécsi bankárnak vettem meg.

Ugy vagy 5 hét múlva, mikor a rendelőmben javában aludni akartam, mert hiszen akkor éjjel sem aludtam egy szegény asszony miatt, beállit hozzám egy szép magas öreg-ösz ember. Székely ember volt.

egyik a székely körvasutak kiépítése, amelyet az 1895. VII. t.-c. állapított meg. Örömmel olvastam nem rég, hogy a t. miniszter ur egy székely küldöttséget fogadott, amelynek megígérte a székely körvasut kiépítését. Ez alkalommal azonban nem történt említés arról, vajjon a t. miniszter ur tovább akarja-e vinni a segesvár—székelyudvarhelyi vonalat? Az udvarhelyi vonal ugyanis zsákutcában végződik s mint ilyen sem a székely anyaváros, sem Udvarhely vármegye, sem a székelység érdekeinek nem felel meg. Nagyon sürgős, hogy ez a vonal tovább vitessék Csik vármegye felé. Ha a Székelyföldön valahára gyáripart akarunk teremteni, első sorban a vasuti vonalakat kell kiépíteni, mert nem képzelhető gyáripar vasut nélkül. Valóban csodálatos, hogy 30 éves alkotmányos életünk alatt a Székelyföld ígéretek nélkül egyebet nem kapott.

A másik dolog vonatkozik a balatonparti vasut kiépítésére. Szégyenpir borít el, ha meggondolom, hogy a Balaton mellékét épp úgy elfelejtették, mint a Székelyföldet. *(Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)* Nem akarom felfedezni a Balatont, csak megjegyzem, hogy egy nagy fürdővidék, még nagyobb szőlő- és gyümölcstermelő vidék kénytelen vasut nélkül elpusztulni és ősi lakossága, amely századokon keresztül bor- és gyümölcstermeléssel foglalkozott, ma már Amerika felé kacsingat és el akarja hagyni ősi fészekét. Mert ha a bortermelő tengelyen szállítja termékét, akkor a szőlőmivelés nem fizeti ki magát a borkereskedők kartelljével és a homokborokkal szemben. Az utóbbi időkben a szőlők felújítására nézve sok történt a földművelésügyi miniszter ur részéről, az agrárbank kölcsönököt adott, szóval az ország áldozatokat hozott. De mit érnek az áldozatok, ha a nép nem tudja a kamatokat fizetni, a fenntartás költségeit nem bírja meg és egyszerűen otthagyja birtokát, kivándorol. Mindnyájan tudjuk, hogy a Balaton melléke gyümölcstermelésre oly kiváló, hogy az ország egyetlen része sem versenyezhet vele. Ami pl. a francia barackot illeti, utol nem éri sem a dél-olaszországi, sem a dél-franciaországi barack. Mit ér az, ha a Balaton mellékének népe nem tudja értékesíteni vasut hiányában? Méltóztassék figyelembe venni, hogy Páris környéke évenként 24 millió frankot vesz be gyümölcsből, mert könnyű közlekedési eszközei vannak. Meg vagyunk róla győződve, hogy a Balaton vidékének lakossága sem gondolna kivándorlásra, ha közlekedési eszközei volna, ha gyümölcseit, szőlőjét vasuton hozhatná a budapesti piacra.

Végül bátor vagyok a t. miniszter urnak figyelmébe ajánlani a balatoni bajózási társaságot, *(Helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.)* amelyet Nessi Pál t. képviselő ur is felemlítt, még pedig azért, mert e társaság a legnagyobb nyomorúságban tengődik és az érdekelt vármegyék — Zala vármegye kivételével — megtagadták az évi segélyt és ennek következtében, ha valami nem történik, a társaság megszűnési hajójáratát.

Kérem a t. miniszter urat, méltóztassék figyelmét erre is kiterjeszteni. A tételt elfogadom. *(Helyeslés.)*

— Dicsértessék az Ur!
— Dicsértessék mindörökké, öregem! Mit kíván?

— Nem ismer a nagyság ur?
— Nem én, öreg! Nem emlékszem!
— Hát én vagyok Gyenge Ágoston, az erdei.
— Még úgy sem emlékszem.
— Pedig a leánykám, Véróka eleget emlegeti. Erre már neszelnéi kezdettem.

— Talán a kicsi Gyenge Véró? Meg János? Az erős?

— Az a — az a. Lám, mégis emlékszik.
— Emlékszem hát. Még ugyan jól most már. Hát mi van velük?!

— Hát az, hogy akkor, ahogy a medvét meglövé a nagyság ur, bizony megszerették egymást ijedtökben.

— Az a, ijedtökben!...

— Hát azt gondolám, hogy ugyis kicsiny korától tartom a legényt, árva is, sem apja, sem anyja, a katonáéknál is letudta, nekem a jobb kezem volt, még most is szeretem no, mintha a szívemhez nőtt volna, hát hogy adnám össze őket.

— Persze, persze! Jól teszi, becsületesen. Én is úgy gondolám akkor öregem. Hanem adja össze a pap is, nem csak kied!

— Ugy leszen! Meginstálom, mondanék valamit, ha rossz néven nem venné.

— Mit-e, öregem. Csak kivele!

— Hogyhát holnapután lesz a lakodalom, nagy sokadalom nem lesz, de ha eljönne hozzánk. Bizony megtisztelve lennénk.

— Jól van öreg. Köszönöm! De hívja meg Sógor Péter urat is, a komám, kedves Albertet is, sánta Kiss Tamást is, hogy legyenek ott, mert nekik is részök van a dologban.

S ott valánk mindannyian! A plébános ur

IRODALOM.

* A jogi szakoktatás és államvizsgálati rendszer reformja címen rendkívül okos és tartalmas röpíratot írt és adott ki *Bartha Béla* dr. debreceni jogtanár.

A szerzőt e mű megírására a közoktatási miniszternek e tárgyat illetőleg nyilvánosságra hozott legújabb törvényjavaslat-tervezete indította.

Majdnem másfél évtizede foglalkozik irodalmilag is e kérdéssel, melynek e füzetbe foglalt megvilágításánál másfél évtizedes jogtanári tapasztalatait is felhasználta.

A füzet első része a mostani reformtörekvések történelmi háttérét világítja meg röviden. A második részben jogi szakoktatásunk létező bajait tárja fel, még pedig ilyenek gyanánt a következőket jelöli meg: a kötelező doktorátust, az egyetemeknek főleg emiatt való túlzásfokúságát, az ifjúság nagyobb részének a tanszabadsággal üzőt visszaélését s a vizsgálatoknak, szigorlatoknak így előálló megdőbbentő eredményét, ami a legsajnálatosabb társadalmi erő-, idő- és vagyongyopazarlás. A harmadik részben ismerteti s bírálja a miniszter reformterveit s azokat tulnyomó részükben helyesli. Elfogadja azt, hogy a jogi képzés alapanyagává a magánjogot kell tenni; továbbá az egységes képesítést adó államvizsgálatok rendszerét, a vizsgálatoknak állam- s jogtudományokra különítését, a vizsgálatok olynemű szervezését, hogy államvizsgáztatási joggal a megfelelő szervezetet s magas tudományos színvonalú igazoló akadémiák is felruháztassanak, az állam teljes biztosítékot nyújtó beavatkozása mellett s kimutatja a szerző, hogy ily módon sem a felekezeti szellem túltengésétől, sem a tudományos színvonal leszállásától nem kell tartani. Nagyban elfogadja a vizsgáló bizottságok szervezésére, a vizsgálatra becsátás előfeltételeire, a képesítő hatályra, a két vizsgálat rendszerére, a doktorátusoknak, mint tudósvizsgálatoknak újjászervezésére vonatkozó részleteket is.

Ellenben eltérőleg a miniszteri munkálattól az államtudományi államvizsgálatot, mint alapvetőbb jellegűt, előbb leteendőnek tartja a szerző s ennél nem kötne feltételt a végbizonyítványt, sőt az ifjúság jól felfogott érdekében a hatodik félév végére helyezné, azt az elvet vallván, hogy minden év végén legyen vizsgálat és mindenkor az illető év tárgyaiból. Magától érthető, hogy az államvizsgálatoknak csak együtt volna képesítő hatályuk. Továbbá szabadosításokat ajánl a jogakadémiák megfelelő voltának kimutatásánál. Melegen pártolja a kötelező kollókviumokat s gyakorlatokat, de az utóbbiak számát szaporítani kívánja; az államvizsgálati bizottságok elnökségénél a tanári elem iránt több bizalmat s társadalmi súlyának emelését követeli. Az alapvizsgálatok körében a súlypontot a magy. alkotmány- s jogtörténetre, mint a jogtudományi előképzés nemzeti elemére kívánja fektetni; az egyházjogot, mint az állami jogrend szempontjából ma már inkább csak történelmi jelentőségűt, a jogtörténeti tárgyak közé iktatni. A másod-

mondott szép dikciót (ahogy illet is) az «éfiu»-párra, sánta Kiss Tamás én reám, én meg ő reájok. Mindegyiket fejbévágtam «ex-abruptó» egy ügyes, zajos tetszésben részesült tószttal.

Hanem a Véróka, meg a János dolgáról, amit láttam, hallgattam. Nehogy Véró elpiruljon «esment».

Eddig volt. Igaz is volt — mese is volt. Komám, «itt a vége, fuss el véle»!

HIUSÁG.

Regény.

83

Írta: Gaal Mózes.

— Elég! ... Most már elég! ... — kiáltott fel Korompay Sarolta. — Most már látom, hogy nem szeretsz! ... Többé nem szólok semmit.

Olgát a legújabb frizura nehéz próbája egészen lekötötte. Csitítani akarta mamáját, de Korompay Sarolta kiment a szobából.

— Majd megbékül — mondá magában Olga s a toilette-asztalkáról sorjában felszedte a gyűrűket s ujjára huzta.

Eppen teljesen elkészült az öltözködéssel, mikor Demeter érkezett.

Nagyanyóval beszélt előbb. Észrevette, hogy szokatlanul szomorú, nem hagyott addig nyugtot, míg el nem mondott mindent neki.

Akkor aztán Demeter keserűen kezdett kacagni:

— Dicső dolog, Klári néni! ... Mondhatom, dicső egy dolog! ...

— De ne szólj neki róla ... senkinek se szólj! ... Nagyon fáj nekem, de majd elmúlik.

dik alapvizsgálatnál, a nemzetközi jognak, mint önálló vizsgálati tárgynak ez idő szerinti mellőzésével a társadalmi gazdaságtan aaptanait s irodalomtörténetét venné fel, mert e tudomány kétségtelenül alapvető jellegű, hiszen a tárgyilagosságot a tételes jogokat a társadalmi gazdasági alapismeretek nélkül, a magok egészségében felfogni s magasabb szempontból méltányolni nem is lehet. Természetes, hogy rendszerének alaposabb tanulmányozása az államtudományi államvizsgálat tárgykörébe tartozik. A füzet ára egy korona. Kapható a szerzőnél Debrecenben.

* **Színházi hírek.** Az *Operában* tegnap este Hunyadi László került előadásra. A közönség, mely teljesen megtöltötte a színházat, sokat tapsolt Pevny Irén, Blätterbauer Gizella bravuros játékainak. — *Komáromi Mariskának* nagyváradi vendégszereplése zajos sikereket hozott. A Szultán, Üdvöske, Gésák c. operettben lépett fel, s a közönség mindannyiban igazán ünnepelte.

* **A király művásárlásai.** Harminc műtárgyat vásárolt a tavaszi túrlaton Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagya a király számára. Megvette eddig Mendlik Oszkár tengerképét, Vaszary János Rézses aratók, Skuteczky Döme Rézolvastás, Jászai József A vadász, Neogrady Antal Őszutó című képét, Tornai Gyula két arabs tárgyú képét, Ujváry Ignác, Telepy Károly, Aggházy Károly egy-egy, Háry Gyula négy és Nollér Róbert három tájképét, Fleisch-Brunning miniatűrjét és Vastagh Géza oroszánfejét.

* **Vörösmarty-szobor.** Mint említettük, egy szobrászokból álló küldöttség arra kérte a Vörösmarty szobor-bizottságot, hogy a pályázat határidejét május 15-ről, szeptember 15-re halassza. A bizottság tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy az új pályázati határidőt szeptember 15-kére tűzi ki.

MINDENFÉLE.

— (A népliget.) A népliget északi és keleti oldalán eső területet, melyet jobbról a kelenföld felé futó vasúti vonal, balról a Kőbányai-ut határol, a tanács kisajátította, diszkertté alakította és a népligetet vele megnövelte. A parkirozást 200 ember végezte az egész től folyamán s 18 fogattal rajta ma is dolgozik. Mondják, hogy egykor igen szép lesz az egész rengeteg terület. Lesz ott vadegres, gyűrűfa, ribizlibokor s más ilyesmi. Tava nincs ugyan, bár diszkert, de lehet, hogy a papirosan az is meg van pingálva. Egyelőre kannával öntözik az egész területet, mert berendezett vízvezeték nincs. Már az Ur Istennek is — egy legenda szerint — a teremtés idején legtöbb gondot a növények, füvek, fák, virágok ültetése és ápolása

A kis unoka kacsójának a simogatása elmulasztja... mindent elmulaszt. Gábor se tudja meg, ne legyen ék a szívében.

Demeter meleg, szerető tekintetet vetett az öreg asszonyra s félhalkan dörmögte:

— Ó, ti nemes lelkek, hogy a selyem és bársony a világ szemében kívánatosabb, mint a jószág és becsület!...

Olga igyekezett lehetőleg nyájas arccal fogadni Demetert.

— Hát a hivatal hol marad?

— Elérkezem még oda is. Gábor elutazott?

— El a hajnalban. Ül le, Demeter. Tegnap akartál mondani valamit, meg is kezdted —

— Most is befejezem, ha türelmesen végig hallgatsz, Olga.

— Attól függ, hogy sok türelem kell-e hozzá?

— Itéld el magad. Meg akarlak téged győzni arról, hogy önmagadnak a legnagyobb ellensége vagy.

— Á, ez valóban érdekes! — kiáltott fel Olga rosszul leplezett nyugtalansággal.

— Te annak idején szabad választásból felesége lettél egy kiváló embernek. Szabad választásból, mondom, nem kényszerített o házasságra senki, még a szived sem —

— Kérlek!...

— Ismétlem, hogy a szived sem. Én ezt jól tudtam. Akartam is mondani Gábornak, de elnémult ajkam, mikor az ő áradozó, mindenható nagy szerelméről meggyőződtem. Nem volt még az életben nő, kit oly nagyon szerettek volna, mint ő téged... Ezt én mondom s nekem nem szokásom sem bókolni, sem hazudni, ami különben egyet jelent.

— E tekintetben ismerlek, Demeter. Nos?

— Még egyéb oka is volt annak, hogy nem

okozott. Az elemi csapások s másfajta bajok özöne ellen minden egyéb tudott valahogyan védekezni, csak a lombot hajtó s jóízű gyümölcsöt termelő fű, fa, virágféle nem. Ha fagy jött, kopaszra tarolt mindent; ha szárazság uralkodott, hervadásnak indult a gyönyörű hajtás; ha esős idő állott be, a fergek szaporodtak el s nekiestek a gyökereknek. És ha végre, nagy nehezen minden elkezdett dusan virulni, a gyümölcs érésnek indult, azt meg Éva tépdeste le, hogy Ádámnak vele kedveskedjek s őt megrontsa. Nem volt az Urnak pihenése. Gyomlált, kapált, örködött és a nagy tájékat kémlelte. Tudta az Ur, hogy tenyészet nélkül nemcsak a föld válik disztelené, de dalosmadár dalos ajka se hallatja zengő énekét s az emberi lélek se fog nemes ábrándokba merülni. Költők, művészek, írók, festők, szobrászok, akik nagyokat alkossanak, a szeretet érzelmét fejlesszék és ápolják, nem születnek. A vallásos hevület és az igazság érzete a szívetek nem fogja magával ragadni s nem csinál az emberekből hősokeket. Jónak látta egyúttal az Ur Isten hatalmas, terebélyes fákat is növelni, melyeknek koronája ég felő nyuljon, a földre üdítő árnyékot vessen; sűrű lombja, pajkos lombja meg a fáradt, tikkadt vándornak és a szomorúszívű embernek regét szőjön s vidám mesét mondjon. A fővárosi tanács a fenn jelzett területet egész terjedelmében diszkertté alakította, amelyben szerjéjt és bozótot fog a kertész nyesegetni, sőt a szabályozás kedvéért a régi liget fából is egy nagy mennyiséget kivágatott. Volt valamikor egy pap. Az a prédikációját minden esztendőben egyszer így kezdte: Kedves atyámfiai! Ide hallgassatok! Valamennyi fa van a világon, ha az mind egy fa volna, valamennyi ember van a világon, ha az mind egy ember volna, valamennyi víz van a világon, ha az mind egy víz volna és annak a nagy fának az a nagy ember azzal a nagy fejszével annak a nagy víznek a partján neki állana és elkezdene vágni-vágni és vágná-vágná, addig-addig, a míg az a nagy fa a töviről leszakadna és abba a nagy vízbe belecsobbanna, mit gondoltok, kedves atyámfiai, az a nagy fa, abban a nagy vízben mekkorát csobbanna? Nos hát! Ez a nagy fa se csobbanna nagyobb, mint az, amit a fővárosi tanács iratott ki az utóbbi esztendőben, ha az is mind egy fa lett volna és olyan nagy víznek a partján állt volna és bele abba a nagy vízbe csobbant volna.

— (Az utitárs.) «Messze, apám uram, hol a nap alászáll: Franciaországban egy kutyát láttam én! Bizony volt akkora, mint egy jó nagy tehén». A világlátott suhanc fiu mondta ezt öreg apjának, amikor későbbet együtt keltek utra. H. S. gazdasági intéző is utrakelt nógrádmegyei állomásáról, hogy a fővárosba jövén, itt elintézte, ami elintézni valója van. A váci vasúti állomáson utitársa akadt. Egy idegen szállott fel kocsijába, aki nagyon beszédés kedvű embernek látszott s meg se melegegett a helyén, már bemutatkozott előtte, mint törvényszéki tisztviselő. Elmondotta, hogy családját szállította fővárosi székelyéről vidékre, mert az orvos vérszegény leányá-

szólottam neki. Láttam a helyzetet, melyben voltatok, láttam apádnak nagy boldogságát; tudtam, hogy ő az életben milyen sokszor csalódott s milyen sokat szenvedett... Megengeded, hogy leplezetlenül elmondjak mindent?

— Erre te nem szoktál máskor sem külön engedélyt kérni. Látod, hogy hallgatlak.

— Gondoltam magamban: Gáborban minden tulajdonság meg van arra nézve, hogy családi tűzhelyet alapítson, s hogy mást boldoggá tegyen, még egy olyan nőt is, aki, midőn kezét neki nyújtotta, csak az esztől — s talán a mamájától kért tanácsot.

— Az nem igaz!

— Helyes. Erről tehát nem beszélek. Gondoltam: Gábor nagy és hatalmas karriert fog csinálni. Fényes háztartást rendez be, elárasztja feleségét kényelemmel. Híre és neve társadalmi pozíciót teremt neki. A házi tűzhely éltető melege... aztán a gyermek a nő szívével közelebb, egészen közel hozza a férjhez — meg fogja őt szeretni, mert én úgy hiszem, hogy a tisztelőten és becsüléssel alapuló szeretet mélyebb és igazabb, mint a fiatalos szív első, második hulló virága, melyet a poéták szerelemnek szoktak nevezni, de lényegében sem megismerni, sem megismertetni nem tudnak... Vártam, hogy te akaratlanul, sőt észrevétlenül gyökeres átalakuláson mégy keresztül.

Olga a szemben levő tükörrre nézve, haját igazította, de azért oda figyelt. Egy-egy arcizma meg-megrándult.

— És aztán? kérdő fejét fölvetve.

— És aztán mindez nem következett be. Ázaz, hogy a kényelem, jólét, társadalmi állás mindaz, amiről Gábor egyénisége és tehetsége nekem mintegy biztosíték volt: ez bekövetkezett, de a másik...

nak levegőváltoztatást ajánlott. Mikor megtudta az intézőtől, hogy az a «Fehér lóba» akar szállani, kérte, tisztelje meg őt, legyen a vendége budapesti tartózkodása idején. Ennek a szerencsének annyival inkább örülne, mert ő nincs a magányos élethez szokva s addig is legalább egy pár estét jóízűen eltölthetne. Az intéző a meghívást elfogadta s a nyugati pályaudvarról együtt indultak a városba. Utközben betértek egy vendéglőbe, hogy megvacsoráljanak. Emberünk megmutatta a fehérteríték mellett, hogy van benne virtus s oda tud nézni a pohár fenekire. A rizlingnek — igaz — ágyat is vetett. Elfogyasztott egy porció valami becsinált-felét, egy budai sültet, egy adag balatoni fogast, egy ózcombot meg egy töltekes palacsintát. Mikor ezekkel készen volt, rágyújtott egy regalitásra s hogy a pincérnek se kopják föl az álla, zsebre rakott még egy csomó havannát. A regalitas füstje mellett valami fáradtság-féle kezdett rajta erőt venni s mivel ugis vélt, hogy Meneniusz Agrippa régi elméletének is eleget tett, — a gyomrát rendbehozta — indítványozta, hogy menjenek haza. Neki holnap jelentkeznie kell a hivatalában s ha éjjel találná haza vetni, nehezére esnék a korai kelés. Kora és a hivatalos szolgálat — mi türes-tagadás — rokkantá tették biz egy kicsit már. Az intéző ebbe is belenyugodott. Egyébiránt utitársa azzal is biztatta, hogy a felesége hagyott otthon frissöntésű feketét is s valami borovicska-féle is van még a palackban, amit egy felvidéki barátjától kapott. Egy dolgon azonban keresztil kell esnie. A felesége elkérte, ami pénz nála volt s most nincs, amivel a számláját kiegyenlítsé, azonban maradt otthon még valami s abból visszatéríti, ahogy hazaérnek. A gyantulan gazdasízt készséggel nyujt át egy 10 koronást is utitársának. Az utitársnak most a szeme az éte-rem falán egy festményen megakad. Hogy közelebről szemügyre vehesse, ott hagyja a székít s a kép elé áll. Az intéző a kezégyébe eső napilapba kukkant, hogy lásson valamit a lukszus lóvásárról. Mire a lapot leteszi, utitársa odalett. Eltűnt, akár Mózes a Nébó hegyéről. Aki magát törvényszéki hivatalnok gyanánt mutatta be előtte, nem más volt, mint egy közönséges szélhámos; csaló, aki a gyantulan utitársra szokta kivetni hálóját, a hozzá legközelebb eső állomáson főlzáll valamelyik vonatra s az olyanokat, akikről észreveszi, hogy nem elég óvatosak, tapasztalt módszerrel kelepcébe csalja és kifosztja. A világlátott subancz nem tudta becsapni öreg apját; kénytelen volt még azon napon megvallani édes apjának szornultságában: hogy biz az a kutya még akkora se volt, mint a Boriskának a felesztendő bornyá; nem, nem; nem is vala nagyobb, mint egy jó nagy kutya, apám uram.

T. előfizetőinket, kiknek április 15-én lejár az előfizetése, kérjük az előfizetés mielőbb való megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

— Ez vonatkozik reám! — vágott közbe fellámló szemmel Olga.

— Ugy van, ez reád vonatkozik — ismétlé határozottan, szinte rideg hangon Demeter... Téged sem a jólét, sem Darvas hire-neve, sem Darvas példátlan szorgalma, sem Darvas meghatározható jósága, türelme, szeretete — nem tudtak megváltoztatni. Olga fölvetette a tekintetét büszkén, kihívóan, de midőn Demeter arcát meglátta, akaratlanul is megrázkódott, lesütötte. A Demeter arca oly nyugodt volt, mint egy márványból faragott arc, mely az igazságnak méltóságát van hivatva feltüntetni.

— Téged elragadt az uri életnek forgataga. Életed egyik főcéljává az élvezet, szórakozás lett. Ott volt a férj, s te mégis társaságba vágyódtál, ott volt a gyermek, s te mégis egyéb vágyat ismertél, mint a kicsiny szív dobogásának hallgatását. Nem tudtam megérteni a dolgot. Elkezdted téged tanulmányozni. Apádtól megkérdeztem, hogy milyen volt anyád, hogy te milyen voltál kicsiny korodban, aztán mint felnött leány — szóval meg akartalak ismerni, hogy megmagyarázhassam ezt a rejtélyt.

— Nem is tudtam, hogy ilyesmivel is szeretsz foglalkozni! — jegyzé meg szárazon Olga.

— Aztán megértettem mindent.

— És az eredmény?

— Az eredmény? ... Nagyon szomorú reám nézve. Neked talán senki sem fogja megmondani, még az sem, aki tapasztalja, én most megmondom. Te nem szerettél és nem fogsz soha senkit szeretni...

— No lám! — vágott közbe Olga erőltetett nevetéssel.

— Csak magadat!

— Ez már sok Demeter!...

(Folyt. következik.)

Kávé

4 és fél kiló vételnél, mely több fajta is lehet, elvámolva és bérmentve utánvétellel küld

1 kiló háztartási kávé	frt 1:15	1:20	1:30
1 kiló Cuba kiv. finom kávé	" 1:40	1:60	2:—
1 kiló Mocca-kávé	" 1:40	1:60	2:—
1 kiló Arany Jáva	" 1:40	1:60	2:—
1 kiló igen finom pörkölt kávé	" 1:30	1:60	2:—

Eisele-kávéraktár

BUDAPEST,

Nefelejts-utca 8-ik szám alatt.

Első hazai zongoragyár!

HEVESI BALÁZS UTODA HARKAI M.

zongoragyáros, állami iskolák szállítója

ajánlja saját készítményű zongoráit, mely versenyez bármely külföldi zongorával.

Budapest, Deák-tér 6. szám.

(Anker-udvar.)

Alapítottát 1800-ban.

Milleniumi nagy érermel, kitűnő jó és szép munkahaladás, jó ízlés, versenyképességért; 1893. évi Ipar, egyesületi ezüst-éremmel kitüntetve.

Elvállalok minden e szakmába vágó javítást, hangolást és levágást.



POLGÁR SÁNDOR

magy. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvosi, sebész és betegápolási tárgyakban.

Saját italiményu m. kir. szabadalmazott Polgár-főla

sérvkötő,

haskötő, görcser elleni gummi-harisnya, orthopedia-készülékek, mláblak, és kezek, összes kötszerek, irrigator-focskendők, mentő-székények, stb.

Válodi francia különlegességek (összes férfi és női övszerek) F. Bergerand újs párizi gyárból, Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Utánzás ellen védve 1892. sz. a. Fenti címre ügyelni tessék.

Rendkívül olcsó

75

Szt.-Lőrinczi

PORCELLÁN fest. GYÁR

Városi raktár:

Teréz-körút 32. szám.

Finom festés. 6 szem. 26 drb.

Étkező készlet, finom	frt 6.50
szegély	" 8.50
rococo diszes festés, dus arany.	" 10.50

12 személyre

Étkező készlet, fin. fest. arany	frt 20.—
dus aranyozással	" 28.—

Modern. Ujdonság! Elegáns.

Étkező barok ibolyavirág dus arany.	frt 14.—
ugyanaz 12 személyre	" 30.—
remek étkező minden minta nélkül. finom porcellán, szép fazon, dus arany. 6 személyre	" 16.—
ugyanaz	" 35.—

Elegáns, finom festés.

Tea-készlet, elegáns, 6 szem.	frt 3.75
ugyanaz 12 szem.	" 7.—
rococo diszes fest., dus aranyozással 6 személyre	" 4.75
ugyanaz 12 személyre	" 8.—

Kávé-készlet, finom, 6 szem.	" 3.75
csavart diszes finom 6 személyre	" 4.75

Mocca-készlet platauval	" 6.50
-------------------------	--------

Csiszolt fin. üvegekészlet 6 személyre	" 9.50
csillagvésett	" 12.50

Függő-lámpák, majolika 5 frittól feljebb.	
35 cm. ernyő átmérő	" 9.—
40 cm. " " "	" 15.—

Vidéki megrendelésnél kérjük a minta színezetét és virágját megnevezni.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

8946. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Hatvan állomásán az állomási vendéglő üzemeltetésére kötött szerződés 1902. évi augusztus hó 31-én lejárván, nevezett vendéglő üzemeltetéséig ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra, azaz 1905. évi augusztus hó 31-ig leendő bérbeadása iránt czennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az egykorona bélyeggel és «Ajánlat a m. kir. államvasutak Hatvan állomásán levő vendéglő-üzletének bérbevétele 8946. számhoz» felirattal ellátott borítékba zárt és lepecsételt nemkülönbön a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi május hó 10-ig d. e. 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján térítvejével mellettt nyújtandók be, bántapénz fejében pedig 600 azaz hatszáz korona készpénzben vagy állami letétbe alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi május hó 9-ének déli 12 óráig letendő.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzeti üzemégy napnál nem régebb utolsó napi árfolyam szerint, de mindig csak legfeljebb névérték magasságáig fognak számíthatni.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi osztályában I. em., 33. ajtó) vagy a budapest jobbparti (keleti-pályaudvar) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miérr is az ajánlatot tevőkől feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlat bérösszegre szabadon választhasson.

Tájékoztatásul még megjegyeztük, hogy a vendéglős lakásul szolgáló két nagy, négy kicsiny és két padlás-szobát, főző- és mosókonyhát, valamint a lakás mellék-helyiségeit, továbbá az I.-II. oszt. éttermét a vendéglős saját költségén tartozik fűteni és világítani, a III. oszt. ét- és váróterem fűtése és világítása pedig fala részben a vasut intézet, fele részben pedig bérlő által fog eszközöltetni.

Budapest, 1902 március hó 24-én.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Május 1-éig két üzlet feloszlóban.

KÁLMÁN ADOLF üzleteiben

(Erzsébet-körút 36. és Kerepesi-út 45. szám) most a következő alant felsorolt és még eddig nem tapasztalt árban lehet bevásárolni:

Eri divat.		Női divat.	
Finom gallérok 3 db vételnél dbja	frt 11	1 erős jó vászon-ing	52
1 pár fehér kézzel 19. szines zefir	20	1 rumburgi vászon-ing kézi himzéssel most csak	87
selymszaten turista-ing	83	szivalakban szegélyezve	93
remek jó suma sifon-ing	105	kézzel himzett betéttel	130
" " redős-ing	125		
RR minőség sima	125		
" " redős	145		
selymzefir mellü	135		
francia levantín	125		
elegáns finom selyem 3 ftt helyett	175		
egy jó köper-alsónadrág	43		
francia szabásu himzett	65		
remek selyem nyakkendők	27		
nehéz selyemből —39 és	43		
1 pár felselyem férfi-harisnya	25		
3 " " finom cérna férfi-harisnya	1		
6 " " izzadság elleni	33		
		erős vászon-ing himzett betéttel	79
		fehér alsó-szoknya széles himzéssel 1:35, jobb 1:65	
		legjobb és szép széles himzéssel	225
		batiszifon háló-réklík	125
		diszesebb kiállítás 1:75 és	195
		a legkényesebb izlést is kielégítő remek szép és	
		gazdag himzéssel	285
		elegáns csikos angol cérnazefir ingbluzok remek	
		szabás	165
		karton-bluz	95
		selyem-gloitt ingbluz fekete vagy szines	165
		elegáns kosmonosi kartonból pongyolák most csak	275
		selyem-gloitt alsó-szoknya	175
		divat csikos vászon alsó-szoknya	115
		divatos dupla övek	48
		finom francia batisz-zsebkendő most csak 6 db	99
		szegelt vászon-zsebkendő most csak 6 db 65, 75 és	85
		tiszta vászon-zsebkendő 1 tucat ezelőtt 12 forintba	
		került most	630
		1 pár felselyem női-harisnya	28
		1 " pamut-főrr	55
		tiszta cérna flór-harisnya párja	75
		magas aszur-harisnya divatos csikkokkal most	75
		lúgók már 75 krtól kezdve minden árban kapható 3 fttig	
		elegáns selyem-zsebkendők most —35, —45 és	65
		1 cérnadamaszt kávés-terítők 6 szalvétával	125
		1 lendamaszt	185
		1 selyemdamaszt aszur széllet	295
		1 vég jó színtartó cérna-kanavász	385
		1 " jobb	520
		1 " kitűnő vászon 23 mtr.	420
		1 " rumburgi vászon	480
		1 " iriandi vászon női ingekre	530
		1 " rumburgi minden célra	690
		1 " 50 rőfös erlachi vászon	895
		1 db finom vászon-törülköző	19
		3 db lendamaszt-törülköző rojtos	1
		1 pamut flotir-törülköző	25

Kálmán Adolfnál

Erzsébet-körút 36. és Kerepesi-út 45. sz. alatt.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető havi részletfizetés mellett

Báró Eötvös József

összes műveinek diszkiadása

20 kötetben, díszes vászonkötésben.

Ara 104 korona.

E kiadás báró Eötvös Józsefnek minden, ugy könyvalakban megjelent, valamint az időszakai sajtóban elszórva közzétett szépirodalmi és politikai munkáit fogja tartalmazni az első kiadások nyomán. A gyűjtemény ötkötetes sorozatokban jelenik meg félévi időközökben. Az első sorozat 1901 őszén jelent meg.

Az első sorozat tartalma:

A Karthausi

1 kötet.

A falu jegyzője

2 kötet.

Magyarország 1514-ben

2 kötet.

E kiadás tartalmazni fogja báró Eötvös József életének és működésének essayszerű ismertetését, melyre a Magyar Tudományos Akadémia utján 2000 koronás pályadíj tüzetett ki.

Legközelebb megjelenik a második ötkötetes sorozat.

Báró Eötvös József munkái sohasem avulnak el s mindig modernnek maradnak; az ő költészetének melege, az ő bölcsesége és az ő nagy gondolatvilága mindig oly forrás lesz, melyből az utódok vigaszt, erőt és lelki gyönyörűséget merítenek.



Csekély 4 koronás havi részletfizetés mellett e rendelő-lappal rendelhető meg e diszkiadás. Tessék a rendelő-lapot levágni és kitöltve a „Magyarság” kiadóhivatalához, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. beküldeni.

RENDELŐ-LAP.

A „Magyarság” kiadóhivatala utján megrendelem a Báró Eötvös József Irodalmi Intézet Részletfizetésű Budapest, VIII. ker., Utó-ut 13.

Báró Eötvös József összes művei diszkiadását

20 kötetben, vászonkötésben 104 koronáért.

Kötelezem magam az első szállítástól kezdve havonként 4 koronát a Társaság pénztáránál Budapestben mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételére kiengedtem. A részletek be nem tartása esetén a társaság költészetem postai megfizetésével a társaság visszatartatja. Az első részlet az első szállításkor utánvétetik.

Lakhely és kelet.

Név és állás.

Szabás,

varrás és mintarajzolásban alapos oktatást nyernek intelligens hölgyek egy hónap alatt. Tandij 10 forint. Minden hölgy varrhatmagának. Francia minta 50 kr. Tankönyv magántanulásra kapható. Elegáns ruhák jutányosan elkészíttetnek. Cím a kiadóban. 3033

Könyvvezető

28 éves, róm. kath. nőtlen 10 évi gyakorlattal rendelkező, érettségizett, széleskörű tapasztalokkal bíró, a könyvitel és az irodai munkálatok minden ágában jártas könyvtel, ki a gazdasági könyvtelben is magas színvonalu tanulmányokat végzett s ezeket igazolni is képes, keres szerény feltételek mellett nagyobb gazdaságban, mint gazdasági könyvvivő, pénztári tiszt vagy uradalmi titkár alkalmaztatást. Szives megkeresés Sz. J. jel alatt a kiadóhivatalba kéretik. 2037

Telek az alsó-rákosi

rételen, szemkőzt a „Sárga esikővöl”, 400 négyszögöl kiterjedésben, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cím a kiadóban. 2035

Magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége.

7337/902. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Sárbogárd állomásán az állomási vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázatot hirdetünk.

A bérlet 1902. év augusztus hó 15-ével kezdődik és tart ezen időponttól számítandó 3 éven át vagyis 1905. év augusztus hó 14-ig.

Ezen vendéglő bérlettel jár az I.-II. osztályu ét- és III. osztályu váró- és étteremben való étel és ital előkészítés jogán kívül, a vendéglős részére három szoba, 1 előszoba és 1 éléskamrából álló lakás, ezenkívül 1 vendéglői konyha, 1 borpince és padlás használata.

Az 1 korona bélyeggel és ajánlat a sárbogárdi állomáson levő vendéglő-üzlet bérbevitelére 7337/902. számhoz felirattal ellátott borítékba zárt és lepecsételt, nemkülömben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi április hó 15-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez (Ferenc József-tér 19. sz.) posta utján térítve vevény mellett nyújtandók be. Bánatpénz fejében pedig 300, azaz háromszáz korona készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tízennégy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékükben fognak számíttatni.

Szóban levő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forg. és keresk. osztályában a kaposvári forgalmi főnökségnél és sárbogárd állomás főnökénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miert is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Bánatpénz nélkül, vagy a fent említett benyújtási határidő után beérkező ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

A magy. kir. államvasutak fentartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekinet nélkül a felajánlott bérre, szabadon választhassanak.

Megjegyeztetik még, hogy bérlet az I. és II. osztályu éttermet és a lakásul szolgáló he viségeket, konyhát saját költségén tartozik fűteni és világítani, míg a III. osztályu váró- és étterem fűtése és világítása felerészben bérbeadó vasut, telerészben pedig bérlet által fog eszközöltetni.

Zágráb, 1902 március hóban.

(Utánnomásem díjaztatik.)

Az Üzletvezetőség.

GUMMI

és halhólyag-különlegességek.

valódi francia és angol gyártmány, teljesen biztos és ártalmatlan

Route 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6 frt tucatja, halhólyag 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja. Capotes americans 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja. párisi szivacs 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja. Diana-5v. habibajkötélék 2 forint 50 kr., 3 frt 50 kr. darabja

Magyar Orvosi Múszertárban

Budapest, VII., Kerapesi-ut 32. szám, a Rókus-kórházzal szemben.

Arjegyzzék ingyen, zárt dobtétekben.

10 frtnyi megrendelésnél 20% engedmény.

Kettős elektromágneses kereszt vagy csillag

R. B. 36967. szám.

Nem Volta-kereszt!

Nem titkos szer!

gyógyít és felüdit



kezeség mellett.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértolulás, sápkór, szédülés, a fülzúgás, nagyothallás, a szívverés, szivgörsök, asztmatikus rohamok, a gyomorgörsök s egyéb görsök, az étvagytalanság, a hideg kezek és lábak, a nem elgyengülés, a csusz, köszvény, ischias, a gyengeség s ágyvedesség bájában: influenzában s a vele járó hátfájásoknál; különösen ideghantalmaknál s a velők járó álmatlanság s különféle gyengeségi állapotok bájában; a rendetlen vérkeringés bájában s még sok más oly bájban, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villanyos áram a gyógyító szere. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy huszéves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodámban levő elismérések és bizoyítványok, a melyek a világ minden részéből halásan emlékeznek meg találmányomról, mindenkor mindenki által megtekinthetők. A kit legkésőbbben 45 nap alatt nem gyógyít meg készültésem, az visszakapja a pénzt. Ahol már minden hasztalan volt, kérem, tessék a készültémet megpróbálni. Figyelmeztetem a t. c. közönséget, hogy az én készültésem nem téveszthető össze a Voltával, mely teljes hatástalansága miatt Németországból, sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan ki van tiltva, míg az én elektromágneses készülékem kiváló gyógyító erejénél fogva, általánosan elismert, közkedvelt és elterjedt. Már csak rendkívüli olcsósága is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 6 korona.

Kis készülék ára 4 korona.

Idült betegségeknél alkalmazandó.

Csak gyermekeknek s nagyon érzékeny nőknél való.

Pó központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére:
MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/R. sz. Kálmán-utca sarkán.

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

császári és királyi udvari szállítók.

Magyarország első egyenruha készítő intézete

BUDAPESTEN, Váci-utca 35. szám alatt.

Katonai puska-
kamérek
Altal
Kiprobált
Evolvareket:
7 1/2 kor., 8 1/2 kor.,
12 1/2 kor., 3 korona. Kivá-
natra fegyver-árjegyzzéket
ingyen küld TILLER.

ÜZLETÁGAINK:

EGYENRUHAK.

Magyar díszruhák.

LIBERIÁK.

Polgári ruhák.

FEHÉRNEMÜEK.

VIVOSZEREK.

Párbajszerék.

Fegyverek és for-
gópisztolyok.

Kardok, sarkantyuk,
Érdemjelék és szallagok.

Utánó bőröndök.

Borneműek.

Arany és ezüst
hímzések.

Zászlók, stb.

**Vívó- és párbaj-
szereket:**

kardok 4-6-8 kor.,
álcák 5-8-12 kor.,
keztük 2-3-4 kor.

Kalapokat:

egyenruhához és pol-
gári használatra 4-
5-6-7-8 korona.

A világ legrészebb utazó-bő-
röndjei legolcsóbbtól a le-
finomabb minőségig 10 kor.,
15 kor., 20 kor., 30 kor., 40
kor., 60 kor.

Képes árjegyzzéket minden cikkről kívánatra ingyen és bór-
mentve küldünk.

Íróasztalok, Könyvszekrények

mindenféle kivitelben és formában
legolcsóbb áron kaphatók

Dudik Jánosnál
BUDAPEST,

VII. kerület, Rózsa-utca 34. sz. alatt.

Árjegyzékek 60 fillér beküldése ellenében küldetnek.

Mindenkinek ijesztője a szürke haj.



Számos szer lesz a szürke haj elpárlatósítása hátfájdalom elhárítására. Sok kísérlet után végre sikerült Huszár-féle

Hajregenerator-ában

egy hatásos szert találni, mellyel megszüntül a haj és szakáll a volt hajszíne, barna, fekete vagy szőke visszanyerhető anélkül, hogy a fejbőr és fehéreméa bepiszkolódna. 1 kis üveg 2 kor; nagy üveg 4 kor. 50 fillér.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerésznél Király-utca 12. sz., Dr. Egger Náder-gyógytárában, Váci-körút 17. sz.

Szabadalmazott Sport-fénymáz.

Minden lehető színű fénymáz, mint pl. sárga, barna, bordeaux, vörös és legfinomabb fekete fekete fénymáz gyártok. Színes fénymázok használatánál ugyanazon eljárás szabályos, mint a fekete fénymáznál, a dobozba egy csöp viz öntendő, kis tiszta kefével a cipő bekenendő és egy másik tiszta kefével kifényesítendő. Ennek megtörténte után a cipők újnak megfelelnek. Világos fénymázok nyers bőröknél is használhatóak és pedig mindig csak ugyanazon eljárás, mint a fekete fénymáznál.

LUSTIG MIKSA

sport-fénymáz minden színen.
Gyár és raktár: Gyár-utca 43.



A bécsi 1894. évi nemzetközi élelmezési és hadsereg-ellátási kiállításon kitüntetve.

ERDŐVIDÉK GYÖNGYE

BAROSS-FORRÁS

a Székelyföld legszénsavdusabb savanyuvize.

SZILÁGYI ENDRE, Baross-forrás tulajdonos,
Bibarcfalván,
u. p. Baróth (Erdély), vas. áll. Agostonfalva.

FIÓK-RAKTÁRAK:

Kolozsvár, Brassó, Maros-Vásárhely, Székely-
Udvarhely, Székely-Keresztúr stb.

A «Baross-forrás» vize gazdag szénsavas magnésium-, natrium- és konyhasó-tartalmánál fogva a tüdők, vesék, gyomor- és hólyag hurutos bántalmánál, vastartalmánál fogva vérszegénységél és az abból származó női bajoknál kitűnő eredménnyel lett használva; végül ezen savanyuvíz szénsavas natrium- és calcium-, főként pedig rendkívül sok szabad szénsav. Az nem felel meg a vasartalmánál által igen kellemes és üdítő élvezeti italt nyújt; mert míg a Giesshühli 1205. a Mohai 1225. a Krondorf 7330 kubikcentiméter térfogat szabad szénsavval bír, addig a «Baross-forrás» 1535 kubikem. szabad szénsavval bír, mint azt dr. Hankó tanár elemzése bizonyítja. A víz gazdagsága naponként 10.800 liter.

Dr. Bécsi Gedeon, a v. kórház igazg., Ferencz József-rend lovagja.
A fenti nyilatkozatot magunkévá teszük: dr. Stepper V. s. k. v. orvos th. főorv., dr. Löwenbach I. s. k., városi th. főorv., dr. Böhm M. s. k., az összes gyógy. tud., dr. Braun S. s. k., városi kórház-orvos, dr. Michael K. s. k., v. th. főorv., dr. Neubauer M. s. k., megyei közp. orvos, dr. Hochmann H. Budapesten.

Hogy mindenki könnyen hozzá juthasson ezen valóságos isten áldásának élvezetéhez, szolgáljon utmutatón az itt következő:

ÁR JEGYZÉK

a «Baross-forrás» gyógyvizeiről. (Általános feltételek.) 1 láda, 25 üveg, 2 literes, súlya 90 kgr., ára 9 korona. 1 láda, 50 üveg, 1 literes, súlya 95 kgr., ára 12 korona. 1 láda, 25 üveg, 1 literes, súlya 55 kgr., 6 korona. 1 láda, 50 üveg, 1/2 literes, súlya 55 kgr., 9 korona. Francó láda, üveg és csomagolás francó, állomás Agostonfalván. Fél és egész kocsiakománnyal a literes ládából 40 fillér, a fél literes ládából 20 fillér, a két literes ládák arából pedig 50 fillér engedmény. Vissza veszek üres üvegeket francó állomás Agostonfalván. 1 láda, 25 üveg, 2 literes üres üveggel 4 korona. 1 láda, 50 üveg, 1 literes üres üveggel 6 korona. 1 láda, 50 üveg, 1/2 literes üres üveggel 4 korona. Idegen kutaktól származó üres üvegeket semmi áron nem fogadok el. Hogy a «Baross-forrás» vizeinek kitűnő hatásáról és azoknak kellemes ízéről mindenki meggyőződjön: a fentiekből ajánlok egy próbálódást megrendelni.



SPECIALISTA

SERVKOTOKBEN!

Keleti J. orthopédiai műintézet ajánlja minden sérvben szenvedőnek a legújabb és modern szerkezetű 1900. évben császári és királyi szabadalmazott sérvkötőjét. Nem csuszlik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő fekvése által felülmul minden más gyártmányt.

Ára: Egyoldalu 12 korona. Kétoldalu 24 korona.

Gyárainban teljes jótállás mellett készülnek továbbá: járó- és támgépek, műfűzők ferdenőttek részére és acciosis-nál Heusing rendezere szerint. Műlábak és kezek, haskötők, köldök sérvkötők, görcsárharisnyak stb. stb.

Illusztrált árjegyzékeket titoktartás mellett ingyen küld szét:

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kötszergyára (alap. 1878.)

BUDAPEST,
IV. ker., Koronaherceg-u. 17/M.
Gyár: Központi város ház.

Kéretik a címre jól ügyelni.
12 koronás rendelésnél bérmentve. — Meg nem felelő készséggel kicserélek.

SZENZÁCIÓS Még eddig nem létezett nagyon olcsó árak. Vidékre szétküldés naponta.

Elvünk: Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás a legolcsóbb árakban,

Uri divat.	Női divat.	Div. női flórharisnya csikos v. schottisch	7 drb lepedőre lenvászon egyszélben 6.95, 7.30
1 tucait kitűnő gallér minden alakban 1.25, 1.45	Selyem fáttyol minden színben —.15	Remek fűzők 42, 48	6 drb damaszt-törülköző 98, 1.36
1 pár kézelő 18	Puhabőrű remek női bőrcétyük —.69	Fűzővédő minden színben 1.25, 1.48, 1.65	1 « frottír törülköző 25, 47
Remek uri ingek sima mell'el 95, 1.12	Tartós női vászoning —.45	Divatos halcsont fűzők 18	6 « óriási vászon pohártörő 53, 69
« « « redős mell'el 1.27, 1.46	Tartós női vászoning díszes betéttel —.64	Divatos szallagóvek —.25, —.35	6 « flanel portörő 48
« « « fehér batizst mell'el 1.82, 1.48	Bőrvászon női ing kézihimzéssel 88, 95	Női tartós ernyők 1.12, 1.32	6 szem. feh. dam. teríték 1.98, 2.38, 2.85
« « « színes batizst mell'el 1.15, 1.35, 1.50	R. R. schiffon női ingek pazar díszszel —.98, 1.12	Selyem női ernyők 1.08, 1.83	6 « kávés teríték 1.15, 1.85
« « « színes batizst mell'el —.98, 1.18, 1.37	Rumburgi vászon ingek kézihimzés betéttel 1.32, 1.43	Vászonúruk.	6 « cérna kávésteríték 1.75
Uri síf. óriási hálóing díszes —.99, 1.36	Színes női ing —.55	Teljes vég Bőrvászon 2.98, 3.45	6 « aszur kávésteríték 2.38, 2.65
Tartós köpper alsónadrág —.47, —.55	Schiffon női hálókötös díszes —.72	« « Creas-vászon minden célra 3 drb vászonzebkendő 18, 26, 39	Kávésabrosz olcsó árban 69, 79, 1.10
« « « himzett —.65, —.78	Schiffon női nadrág 1.32, 1.68	« « Herkulesvászon uri alsónadrágra 3.68, 3.95	3 » lenvászon zsebkendő 45, 57
Gyönyörű selyem-csokornyakkendő 27, 35, 45	Remek schiffon női szoknya —.99, 1.32	« « Bőrvászon női ingekre 3.92, 4.35	3 » batizst női zsebkendő 43, 54
Gyönyörű selyem önkötő nyakkendő 25, 32, 39, 45	Díszes glóth szoknya 1.73, 1.93	« « Bőrvászon női ingekre 3.72, 4.47	1 méter csipkefüggöny 8, 17, 23
Fegyházkötésű zockin párja —.17, —.22	« « « selyem himzéssel 2.62, 2.89	« « Tartós házi vászon 4.80	1 « spárgaszőnyeg 12, 17, 23
Kötött cérna zockin fekete vagy színes —.22, —.27	Barchet női blousok 69, 78	« « Irlandi vászon vékonyszálú 6.40	1 asztalterítő és 2 ágtyer. 3.92, 4.85, 5.92
Uri bőrcétyű remek minőség párja 85	Flanel divat-blousok 85, 98, 1.15	« « Brocat damaszt ágyneműre 6.65	Trikó-árúk.
Tartós uri esőernyő —.85, —.98	Csikos flanel téli női nadrág —.68	« « Kitűnő schiffon 3.69, 3.98, 4.72	Uri meleg trikó ing 47, 58, 79
Remek uri selyem esőernyő 1.69, 1.85	Csikos flanel téli női szoknya —.78	« « Rem. kanavászon ágyneműre 3.78, 4.18	« « « « gyapju 95, 1.12
	Szintartó női harisnya —.12	« « « « « gyapju 63, 78, 82	« « « « « gyapju 90, 1.22
	Kötött cérna női harisnya fekete v. színes 28	« « « « « ing 65, 78, 82	Női « « « « gyapju 59, 95, 1.19
		« « « « « nadrág 65, 77	« « « « « gyapju 92, 1.12

stb. stb. itt fel nem sorolt árucikkek legnagyobb választékban és legolcsóbban

SCHRANK és BLAU vászon- és női divatáruháza

VI. ker., Nagymező-utca 3. szám.

BUDAPEST.

(Teréztemplommal szemben.)